Nr. 71 (15.161). Lwów, wtorek 28. marca 1939. Rok LX.
Ч. 71 (15.161). Львів, вівторок 28. березня 1939. Рік LX.
Opłata pocztowa uiszczona gotówką

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO

Wychodzi codzienn e rano.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 501 060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Єпископ д-р Діонізій Нарядій

ЗАЛИШИВСЯ ТАМ, ДЕ ЙОГО СТАДО.

Загребська „Грватска Стража" повідомляє: Втікачі з Карпатської України повідомляють, що єпископ д-р Нарадій залишився в Хусті, щоб не покидати своїх вірних і їм у потребі помогти; він чекає на дальші директиви з Ватикану.

Мадярське пресове бюро принесло вістку, що мукачівський єпископ, відомий мадярофіл Стойка, має знов обняти юрисдикцію над цілою Карпатською Україною. Покищо нема потвердження цієї вістки з ніякого іншого джерела.

Тяжке положення ОО. Василіян під мадяр. окупацією.

З Відня наспіла вістка, що мадяри взялися переслідувати і виселювати карпатоукраїнське духовенство. Зокрема наражені на переслідування провідники Чину ОО. Василіян, які перенесли були до Хусту свій головний осідок та друкарню, яку вже були заінсталювали та збиралися повести широку церковно-релігійну акцію.

Понад 200 мадярів згинуло у боях

ЗА КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

МУКАЧІВ. Райтер повідомляє: У боях за Карпатську Україну згинуло понад 200 мадярських вояків; важко ранених куди більше. До Карпатської України ідуть дальші військові транспорти.

Становище британського уряду

ДО МАДЯРСЬКОГО НАЇЗДУ НА КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

Як подає штрасьбурська радіовисильня, британський шарже д'аффер у Римі зробив демарш в імені свого уряду, висловлюючи здивування, з приводу мадярського наїзду на Карпатську Україну та східну Словаччину. Мін. Чяно відкинув цей демарш.

Приймемо визов і перейдемо від оборони до наступу.

ПРОМОВА МУСОЛІНІЯ.

Мусоліні виголосив у неділю промову до кількох тисяч членів давніх боєвих відділів фашистівської партії.

На вступі згадав про початок фашистівської революції та вшанував память тих, що віддали своє життя в боротьбі за фашистівську Італію — на побоєвищах Італії, Африки й Еспанії. І тепер **фашисти кожночасно готові до дальшої боротьби.** Фашистівська революція щойно почалася, коли йде про суспільні питання та про обичаї.

1919—1939.

Білянс фаш. революції великий — її осяги перетривають століття.

Італійці з 1919 р. — це нарід розчарований, неспокійний, здезорганізований, переможний — і заразом переможений. Італійці з 1939 р. — це нарід здисциплінований, хоробрий, імперіяльний.

Скільки разів тріюмфувала хвиля демоплютократичної брехні, скільки разів розголошувано, що італ. військa розбиті, скільки разів предсказувано заломання фаш. Італії, з огляду на пролив крови в Африці та в Італії! Скільки разів можна було читати, що Італії необхідна позичка — очевидно англійська...

ТЕ, ЩО ДОВЕРШИМО...

Нині, в добі радія, Італія так мало відома, як найдальша закутина світа. Те, що ми довершили, має чимало значіння — але те, що довершимо, є куди важніше. Довершимо те, бо наша воля не знає перешкод, наш ентузіязм та вірність безграничні.

НЕ ПІДДАМОСЯ ВОЄННІЙ ПСИХОЗІ.

Наші збори відбуваються в поважній хвилині в житті Европи, але ми не піддаємося і не піддамося воєнній психозі, на яку складається істерія та страх. Напрям нашого державного корабля визначений, наші засади ясні.

Хоч професійні пацифісти заслуговують на погорду, хоч гасло мира трохи зужите і має звук фальшивої монети, хоч вічний мир був би катастрофою цивілізації — все таки вважаємо, **що довгий період мира необхідний, щоб забезпечити розвиток культури.** Зрештою не проявимо ніякої ініціятиви в тому напрямі, доки не визнають наших святих прав.

СТРІЧА ДВОХ РЕВОЛЮЦІЙ.

Зусилля, щоб розбити вісь Рим-Берлін — це дітвацтво. Ця вісь висловлює не лиш відношення двох держав, але і стрічу двох революцій, які підкреслюють свою розбіжність з іншими концепціями сучасної культури.

ТЕ, ЩО СТАЛОСЯ В СЕРЕДУЩІЙ ЕВРОПІ, МУСІЛО СТАТИСЯ.

„Великі демократії" оплакують передчасну і не дуже славну смерть того, що було їхнім найдорожчим твором. Це вже вистарчає, щоб ми не прилучувалися до їхнього плачу, більше чи менше щирого. Те, що сталося в Середущій Европі, мусіло статися. Коли розглянемо це питання на моральній площині, ніхто не має права кидати каменем. Старинна й новітня історія дає нам чимало примірів у цім напрямі.

Коли нарід, який мав чимало війська і зброї, не був здібний до якогонебудь діла, він заслуговує на долю, яка його стрінула.

Колиб дійшло до проектованого союзу проти авторитативних режімів, вони приняли б це як визов і перейшлиб від оборони до наступу у всім світі.

ЕСПАНІЯ.

У ґенуенській промові Мусоліні згадав про барикаду, що ділить Італію від Франції. Можна вважати, що ця барикада тепер вже збурена: в найближчих днях, а то й годинах еспанська національна піхота займе Мадрид, який мав стати гробом фашизму, а став гробом комунізму.

ТУНІС, ДЖІБУТІ І СУЕЗ.

Італійська нота з 17. грудня 1938 точно зясовує питання, які існують між Італією та Францією: є це Туніс, Джібуті та Суезький канал.

Французький уряд може відмовитися від дискусії над цими питаннями — так як це робив до тепер, повторюючи за часто і може занадто категорично „ніколи". Якщо так станеться, нехай французи опісля не нарікають, що прірва між обома народами стала така глибока, що важко заповнити її, а то й неможливо. Щоб воно не було, не хочемо, щоб хтось ще говорив про братерство, чи інші родинні звязки. Взаємини між державами побудовані на силі, яка дає напрям їхній політиці.

СЕРЕДЗЕМНЕ Й АДРІЙСЬКЕ МОРЕ.

Середземне Море є під географічним, історичним, політичним та військовим оглядом життєвим простором для Італії. Під Середземним Морем розуміємо також Адрійське, де італійські інтереси мають перевагу, але не є виключні. Ми на те вважаємо, тому від двох років там панує мир.

ЗБРОЇТИСЯ ЗА ВСЯКУ ЦІНУ!

Остання точка, найважніша: **необхідно зброїтися за всяку ціну, навіть хочаб прийшлося звести на „табуля раза" те, що називаємо життям.** Лиш сильного люблять приятелі та бояться вороги. Зі сторінок історії лунає голос: лихо безборонним!

Свою промову закінчив Мусоліні: У словах „вірити, слухати, боротися" — лежить і лежатиме тайна кожної перемоги.

—o—

ПРОМОВА МУСОЛІНІЯ УСПОКОЇЛА ФРАНЦУЗІВ.

ПАРИЖ, ПАТ. Французькі політичні кола підмічують, що промова Мусолінія гостра лиш формою, не змістом. Деякий неспокій викликує лише згадка про Середземне Море — зрештою промову вважають закликом, щоб Франція поробила Італії пропозиції та увійшла у переговори з нею.

Французи вдоволені, що Мусоліні не згадав про Ніццу, Корсику, ні Савою. Він не домагався анексії Тунісу ні Джібутті; як виходить з коментаря Вірджінія Гайди, Італії йде лише про зміни адміністраційного характеру.

ВІДГУК У НІМЕЧЧИНІ.

Німецькі радіовисильні передавали промову Мусолінія в оригіналі та перекладі, нім. преса містить її на перших сторінках. Німецькі часописи з радістю підкреслюють, що Мусоліні потвердив тривкість оси, яка залишилась основою італійської закордонної політики. Крім того німецька преса вважає Мусолініеву промову осторогою проти зусиль у напрямі організації протифашистівського бльоку та стверджує, що Німеччина солідаризується з італ. домаганнями.

Паніка у Швайцарії.

БЕРН. Швайцарська телеграфічна агенція повідомляє:

В деяких околицях краю поширюються алярмуючі поголоски, які викликують тривогу серед населення.

Обєктивний розгляд ситуації та інформації, що їх зібрала військова влада, стверджують без сумніву, що поголоски, немовби Швайцарії загрожувала негайна небезпека, є безосновні.

Вже близький день Воскресення Христового!

У ТАКІМ ДНІ ВСІ БАЖАЮТЬ СВОЇМ БРАТАМ, ДРУЗЯМ, ПРИЯТЕЛЯМ І ЗНАЙОМИМ КРАЩОГО ЗАВТРА ТА ЩАСЛИВИХ СВЯТ. ЗАПРОШУЄМО НАШИХ ВПОВ. ПЕРЕДПЛАТНИКІВ І ЧИТАЧІВ СТАРИМ ЗВИЧАЄМ СКЛАДАТИ ПОБАЖАННЯ НА СТОРІНКАХ НАШОГО ЩОДЕННИКА. ПОБАЖАННЯ ДО 15 СЛІВ КОШТУЄ ЗОЛ. 2.—, КОЖНЕ ДАЛЬШЕ СЛОВО ПО 20 СОТИКІВ. ТЕКСТ ПОБАЖАНЬ ПРОСИМО НАДСИЛАТИ РАЗОМ ІЗ НАЛЕЖНІСТЮ. — ПРИПОРУЧЕННЯ ПРИЙМАЄМО ДО 5. КВІТНЯ Ц. Р.

Чи зміна польських настроїв?

(Від нашого кореспондента).

Варшава, 23. березня 1939.

Варшава мовчить. Мовчить з таким назверхнім спокоєм, немов усе те, що діється в Европі, та ціла велика драма з невідомою кількістю дій, з яких перші чотири називалися **Прага—Братислава—Хуст і Клайпеда** — відбувалася десь далеко, без ніяких відгуків, без галасу і наслідків. Все це шумить з нечуваною силою експресії, рокоче, як предвісник нових бурей, а в польських організаційних колах — тиша. Можна тут дивуватися і не дивуватися. Політична мовчанка завсіди означає або тактичну стриманість, або конечність вичекати, що буде завтра.

Блискавкова політика „Гітлерових тижнів" заскочила зрештою цілий світ, сусідів Німеччини збентежила, а ворогів німецького імперіялізму примусила гарячково зміцнити темпо мілітаризації. Чи треба пояснювати, як і чому ті останні події вплинули на громадянство, яке в своїй більшости свідомо і підсвідомо ісповідує ідеольогію Дмовського? Адже польські патріоти, йдучи навіть на Сибір за свою визвольницьку роботу проти царату, співали найбільш патріотичну польську пісню — протинімецьку „Роту Конопніцької"...

Польське політичне „германофільство" Студніцьких було виявом немалої політичної зрілости деяких польських політиків, але ніколи не мало тривких, органічних підстав. Знайдете у ньому усі розумові елементи і аргументи — зате — ані крихітки того сентименту, що його так легко стрінути у польській душі для тривкого і широко закоріненого русофільства... Тому не дивниця, що безприкладна капітуляція Праги, роззброююча наївність Словаччини, кривава драма Карпатської України і тиха трагедія Литви скріпили настрої польської протинімецької вулиці, ще більш переконаної у німецькому імперіялізмі. Польська вулиця заманіфестувала свої правдиві почування супроти західних сусідів ще перед останніми подіями в судетських демонстраціях, які припали на час побуту у Варшаві німецьких комбатантів і графа Чяно. Біланс довершених фактів на лінії Прага—Клайпеда об'єднав також і старше польське громадянство в один, хоч не формальний, проте фактичний табор. Ендеція, людовці, П.П.С., консерватисти, демократія і всі інші польські політичні групи зрозуміли вагу теперішньої „дивно особливої хвилини". Фактично, існує вже сьогодні один суцільний польський громадянський фронт проти Німеччини, створений на основі питомого польському народові автоматизму реакції на акцію, що дійсно загрожує або нібито загрожує народові, як цілості.

Так було у 1920 р., так було в недавньому конфлікті з Литвою, так було і так є на парадоксальному фронті „боротьби з українською небезпекою", так буде від тепер супроти німців. Очевидно, Варшава повна вщерть сплітками. Поширюють сплітки шевці і редактори, говорять на вулиці, в театрах і банках. Найбільш фантастичні чутки, неймовірні поголоски, „довірочні" інформації кружляють між людьми, пасіонують, перелякують, тривожать, інші знову підбадьорюють. Серед тої повені спліток офіціяльні чинники воліють мовчати.

На голови польських політиків впала неабияка журба. Польська сторона, зокрема незалежна польська преса навіть не пробує цього скривати, взиваючи до негайної, спонтанної, а не механічної консолідації.

Сумний і задуманий ходив по кулюарах парляменту посол Санойца, що за один запит, спрямований до міністра в неприйнятій інтерпеляції, мусів розстатися з орденом, для якого покинув старих товаришів партійної боротьби... Нервово вносить свої інтерпеляції посол Дудзінський, дивне враження робив сивоголовий ґенерал Желіґовський, якого патріотичну інвокацію заглушила нехіть більшости ОЗН. За нетерпеливі та нервові поклики й оклики опинився в Березі ред. Цат-Мацкевич. У таких умовинах марнуються атути партії, яка певна своїх сил, зате зростає потенціял опозиційного патріотизму.

Поки не було великих міжнародніх подій, доти польська суспільна енергія і політичні зацікавлення виладовувалися внутрі держави двома головними течіями, що називаються **антисемітизм і українофабія.** Не хочемо суґерувати погляду, що обі ті течії вже — не модні. Їх проте не можна поминути мовчанкою цікавих спостережень, які — можливо — непомітні там у Львові, в Чолгині, Крушельниці, Заліщиках, Яворові, та які даються завважити тут, у Варшаві, в центрі польської політики.

Зачнімо від **жидів.** Жиди ніде і ніколи на континенті, поза Анґлією, не почували себе, здається, в останніх часах, так добре, як у Польщі. Тому й не диво, що їхні симпатії по розгромі Чехії посунулися так далеко в бік Варшави. Не будемо тут згадувати про такі факти, як літаки з жидівськими емблемами для польської армії, як безліч інших проявів льояльности. Дозволимо собі зацитувати оригінальний жидівський голос з жидівського щоденника. Варшавський **„Гайнт"** з 21. ц. м. звертає увагу, **що в польській пресі припинилася від деякого часу протижидівська акція.** Навіть у таких орґанах, що жидоїдство вчинили своїм фахом, зі свічкою треба шукати образи чи зневаги на адресу жидів. На польській вулиці запахло весною внутрішнього мира. Хотіли б ми думати — пише далі щоденник жидівських мас, — що з ударом дванадцятої години віднайшли розум одурманені люди. **Видно запало нарешті рішення, що в обличчі великих завдань, перед якими може знайтися край за день чи два, не вільно кидати на польський грунт засіву, що мусить принести бур'яни і отрую розкладу"...**

На жаль, навіть найбільш „опортуністичний" український часопис не міг би сьогодні написати щось подібне про становище польської преси до українців. Зате можна вже сьогодні сказати одно: польська сторона потроха починає розуміти, як мало часу має той, хто проповідує сьогодні дефетистичні гасла національно-віроісповідної боротьби. Ніхто вже сьогодні з поважних поляків не летить на жалюгідні пародії протиукраїнських відчитів. Геройство карпатоукраїнської молоді знайшло належне зрозуміння навіть серед польських шовіністів, дарма, що редаґована „універсальними жилками" „червона преса" разом з львівським „Дзєннікєм Польским" безсоромно виливає помиї, забувши про примітивні засади джентельменства.

Польська відповідальна думка починає розуміти капітальну справу: українське питання це — найважніша політично-національна справа у державі. Покищо — бодай це одно...

КТВ.

КОНАН ДОЙЛЬ. 9)

Мумія число 249.

Гасті попрощався зі своїм приятелем, щоб відійти домів, але на відході промовив до нього кілька гострих слів за його нетовариське відношення. Сміт перейшов подвірям старого шкільного будинку і примував до вежі, відчуваючи вперше нехіть до свого помешкання. Рішив послухати ради Лія і переселитися якнайскоріше, бо як можна поважно студіювати, коли мусить раз-у-раз напружено надслуховувати, що кругом нього робиться. Помітив також, що вікно помешкання Белінґгема освітлене і коли йшов біля його кімнати, відчинилися двері і в них показався Белінґгем. Виглядав наче павук, що чигає на свою жертву.

— Добрий вечір — сказав, — не зайдете на хвилину до мене?

— Ні! — відрубав Сміт.

— Ні? Ви все ще заняті? Хотів би в вас спитати, чи не маєте вістки про Лія. Чув я, що з ним — на жаль — сталось нещастя.

Його обличчя було поважне, але в його очах був проблиск іронічної усмішки. Сміт це помітив і мав охоту скочити йому на карк.

— А ще з більшим жалем довідаєтесь, що Лієві ведеться зовсім добре і він оминув щасливо небезпеки — відповів. — Ваші чортівські штучки тепер не повелись. О, шкода навіть протестувати, я знаю все!

Белінґгем відступив крок узад і примкнув двері, наче б хотів ними заслонитись.

— Що ви знаєте. Я думаю, що ви з глузду зїхали, — засичав. — Що ви цим хочете сказати? Можливе хочете твердити, що я мачав у тім пальці?

— Так, я переконаний, що ви й ваша мумія зробили це — крикнув Сміт. — Але памятайте, пане Белінґгеме, що коли ми тепер не спалимо на вогні вашої породи, то маємо ще ката і я вам присягаю, що я йому знайду працю, коли умре лиш один студент, поки ви тут будете. Не буде це моя вина, коли вам шибениця не вийде на здоровля. Аж тоді побачите, що ваші египетські штуки для Анґлії не годяться!

— Ваше місце у санаторії для божевільних.

— Можливо, але ви памятайте, що я вам сказав. Побачите, що я вмію додержати слова!

Двері з гуком зачинились, а Сміт, червоний від гніву, пішов угору. Замкнувся у своїй кімнаті і всю ніч просидів, покурюючи свою люльку й роздумуючи над дивними подіями того вечора.

Медик на другий день не чув про свого сусіда, тільки по обіді відвідав його Гарінгтон і приніс йому заспокійливу вістку про Лія.

Сміт поринув у своїх студіях, а щойно вечір рішив відвідати доктора Петерсона, бо вчора не пішов на візиту, через ті всі події. Тішився, що прогулька на свіжім повітрі і приятельська розмова освіжать його нерви.

Двері кімнати Белінґгема були заперті, але коли оглянувся, вийшовши на подвіря, побачив у вікні сильвету свого сусіда. Сміт почув себе щасливий, що знаходиться далеко від нього, хоч би ця віддаль була лише кількагодинна.

Ішов бистро вперед, віддихаючи повними грудьми свіжим повітрям весняного вечора. Серпик місяця освічував срібним світлом всі предмети, тільки стара вежа кидала свою темну тінь на тиху вуличку. Старий кальлєдж знаходився майже на краю міста, за пять хвилин Сміт був уже за містом на дорозі, вздовж якої тягнулися запашні живоплоти кущів. Хоча ще було ще пізно, він не стрінув ні живої душі. Скоро дійшов до закратованих воріт на кінці алеї висипаної піском, що вела до Фарлінґтону. Зловившись за клямру, оглянувся на дорогу, куди прийшов.

(Продовження буде).

—o—

Непристойні вискоки італійських журналістів.

(Від власного кореспондента).

Рим, 21. березня 1939.

Після довшої мовчанки вся італійська преса розпочала знову нечувано гостру кампанію проти французької публичної опінії, яка в останніх днях нанову кидає тінь на память поляглих на французькому фронті італійців.

Вже на початку загострення французько-італійських відносин деякі французькі журналісти в грубий спосіб писали про боєздатність італійців, забуваючи мабуть, що Італія пожертвувала підчас великої війни 700.000 убитих у користь антанти. На ці напади італійська преса відповіла французам якслід.

Згадую це не на те, щоб брати участь у цій пресовій полеміці, яка нас не торкається, але на те, щоб підчеркнути, що істнують у житті кожного народу, навіть недержавного, деякі моральні вартости, яких не можна зачіпати навіть у такій вже виродженій полеміці, як це тепер відбувається між французькою та італійською пресою.

Є у нас така влучна приповідка: Не роби другому того, що тобі немиле!

І це відноситься до італійської преси.

В тому самому щоденнику, себто **„Джіорнале д' Італія"**, де головний редактор В. Ґайда обурюється слушно — на негідні висловн деяких французьких журналістів, поміщено кореспонденції з поля боїв у Карпатській Україні, де спеціяльний кореспондент Феліче Белоті виписує всякі ординарні нісенітниці на адресу „брехуна Волошина", „останнього нащадка забріханого Бенеша", „ученика Парижа і Льондону" та „варіята з Хусту".

В такий, або ще огидніший спосіб пише також і другий італійський кореспондент, цим разом кореспондент щоденника **„Попольо д' Італія"**, Сілено Віндалія, у статті під наголовком „Служити Мадярщині — це традиційна рутенська аспірація". Пишучи про геройські подвиги мадярів, він виливає на наших братів самі помиї. Ту саму статтю, тільки під інакшим наголовком, а саме „Волошин утік з повним мішком", помістив також і щоденник **„Месаджеро"**, який ще донедавна в наших справах займав досить обєктивне становище.

Не буду відповідати цим героям пера, бо це нижче гідности кожного, хто має хоч трохи крови в лиці, але зазначу, що балакаючи про ці статті з деякими італійцями, які не стратили ще здорового погляду на світ, бачив я, як вони перед мною паленіли зі стиду. Їх відповідь була: „Pecunia non olet!"

Для інформації хочу ще подати, що італійська преса вже почала кампанію, розуміється, за вказівками з Будапешту, за прилученням українських територій у Словаччині до Мадярщини, виявляючи при цьому неабияке обізнання (та тільки тепер, коли це на користь мадярів) зі справою етноґрафічних границь та покликуючись навіть на о. А. Волошина.

Дивує тільки, що ті самі журналісти якось забули, що Словаччина перед великою війною належала також до держави корони св. Стефана, бо про те якби води в рот набрали.

Це все варто собі запамятати на науку на будуче!

Н. С. С.

Одна з наших болячок.

Про оздоровлення нашої безробітної інтеліґенції

Диктатори сучасних тотальних держав, коли переймали владу у свої руки, звернули найперше увагу на найпекучіші внутрішні соціяльні питання. В хвилині, як національні соціялісти стали офіціяльними провідниками німецького народу, мала Німеччина сім міліонів безробітних. Був це **небезпечний фермент**, що міг розсадити цілу державу та промостити шлях московському комунізмові в західню Европу. Гітлер, один з найбистріших обсерваторів суспільного життя, на самому вступі своєї державної діяльности зайнявся найперше небезпечною справою безробіття. Він потворив робочі дружини та дав усім безробітним працю. Нині в Німеччині безробіття майже незнане. Політичний провід держави, маючи запевнений соціяльний мир, міг зайнятися спокійно найважнішими політичними проблемами. Зліквідував безробіття в Італії також Мусоліні.

Важливим питанням нашого внутрішнього національного життя стає також справа безробіття, зокрема **безробіття нашої молодої інтеліґенції**. Ця безробітна інтеліґенція рекрутується головно з тієї нашої молоді, що кінчає свої студії. Активніші та більше підприємчиві одиниці якось дають собі раду, находять працю та кусок хліба і втягаються етапами в творче суспільне життя народу. Але значна частина цієї молоді, менше активна, опускає безрадно руки, сидить безчинно на хлібі своїх батьків та чекає на „посаду". Деякі одиниці з цієї катеґорії молоді стають небажаним, навіть розкладовим елементом у найближчому довкіллі...

Ця молодь є пророчистим доказом сумної правди, що ми **живемо у виняткових часах** розумових антиномій та суспільних парадоксів. Бо ж як же? Довкола стільки громадянської роботи, щоденно треба чимало людей та рук до праці, а частина нашої молоді нидіє фізично й духово в безчинності. Люди просто з дива не можуть найти, як молода, інтеліґентна людина може заховатися в чотирьох стінах батьківського дому та нікого не знати й нічого не бачити?

Психіку такої молодої інтеліґенції годі збагнути. Як могли в неї так занидіти та завмерти суспільні інстинкти? У нас десятки, а може й сотки т. зв. паперових, безчинних читалень „Просвіти", Кружків „Рідної Школи", „Сільського Господаря", „Союзу Українок", бо нема в них активних інтеліґентних провідників; міліони неписьменних не вчаться читати й писати, бо нема кому їх учити; наші культурно-освітні товариства й організації нарікають, що не можуть знайти платних організаторів та культурно-освітних робітників, а наша молода інтеліґенція сидить безчинно з заложеними руками та чекає на посади або не знати на що. Вона забуває, що **посади виробляються нині в процесах щоденної мозольної праці.** Посади створюють собі люди власними руками й головами.

Наша інтеліґентна молодь не сміє переочувати важної правди, що вона в нинішніх часах ніде та ніколи не дістане праці та хліба поза рідним народом, поза рідним краєм. Тому молодь мусить полюбити свою рідну землю, свій рідний нарід чинною любовю творчої праці. Молодь повинна шукати живого звязку з народом на терені щоденної праці в наших національних установах. А тимчасом ми знаємо прикрі випадки, що нарід бокує та просто боїться деяких одиниць неактивної та непатріотичної інтеліґентної молоді, яка гарно вдягається та веде безжурне життя. Такі одиниці стають просто пострахом для тих селян-батьків, що мали б охоту посилати свої діти до шкіл.

Молоді безробітні інтеліґентні люди **переважно психічно та суспільно хворі.** Їх треба лікувати, рятувати перед духовою і суспільною деґенерацією. Це лікування повинні взяти на себе наші національні організації. Всі філії та читальні „Просвіти", всі кружки „Рідної Школи", „Сільського Господаря", „Союзу Українок" та низові клітини наших тіловиховних організацій повинні стати нашими національними **таборами праці,** що примушуватимуть нашу безробітну інтеліґентну молодь до конкретної та корисної суспільної праці, допоможуть їй створювати варстати громадянської праці та здобувати собі хоча б найскромніший кусок явно-славно та чесно заробленого хліба.

Користь такого лікування очевидна, вона подвійна: наші товариства ліквідуватимуть ступнево таку шкідливу аматорщину й дилетантизм у суспільній праці, а зломані песимізмом молоді інтеліґентні люди повернуться до активного життя та стануть творчими й корисними громадянами. У цій вельми важливій національно-суспільній справі повинні негайно порозумітися із собою найвищі проводи наших національних культурно-освітніх організацій та почати доцільно зорґанізовану акцію.

Життя йде вперед, час також не стоїть. Кожна прогайнована хвилина пометиться колись на нас самих!

І. Ю.

ПРАГА І ЖЕНЕВА.

(Від нашого кореспондента).

Женева, 20. березня 1939.

Кінець державної самостійности Чехії викликав тут величезне враження, може навіть більше, ніж по інших політичних осередках Европи, почасти очевидно тому, що Лігу Націй і ЧСР створили властиво ті самі політичні чинники по світовій війні. Коли інші частини придунайської імперії прилучили до націй, що істнували поза її межами, то ЧСР викраяли цілком наново і склали з ріжних націй досить штучно. Дехто твердить тут, що кінець ЧСР був наслідком занепаду Ліґи Націй; це, розуміється, неслушно. І одне і друге було наслідком тих самих причин, наслідком пересунення ваги політичних европейських сил із заходу до середущої Европи, від демократичних держав до тоталітарних. Дрібний, але дуже характеристичний факт: Бенеш, що проголосив себе ще недавно приватною людиною, звернувся тепер з протестом проти окупації Чехії Німеччиною іменем чехо-словацького народу до президента Рузвельта, Чемберлена, Даладіє і... Літвінова, повідомляючи про свій крок також і генерального секретаря Ліґи Націй Авеноля. Що це значить властиво?

Можливе, що европейська і женевська преса будуть займатися незабаром і питаннями цього роду, але тимчасом приходячи до себе від несподіванки, політики і преса бачать лише зовнішній бік справи — порушення мінхенської угоди, порушення расової засади, порушення права нації на самоозначення, загрозу для незалежности інших малих держав, загрозу европейського миру і т. і. Принагідно пишуть далі про загрозу для Голяндії та Швайцарії, хоч є і думка, що експанзія Німеччини звернена не на захід, а на схід. Дуже характеристичне також, що хвилювання в Льондоні та в Парижі значно більше, ніж у столицях малих держав, що повинні б почувати себе загроженими в першу чергу, дотого ж на південнім сході Европи значно менше, ніж на заході.

Зрозуміти принайменше частину того, що діється тепер у західніх великодержавах Европи та в ЗДА, можна, глянувши на те, що робиться тепер у Швайцарії, зокрема в Женеві, цьому лабораторійному кабінеті европейської політики. Союзна Рада в Берні звернулась до населення, закликаючи його до спокою, невтральности і віри у власні сили та висловлюючи переконання, що сучасні конфлікти поміж націями можна вирівняти в дусі порозуміння і миру. Заклик Берна знайшов цілковите зрозуміння і співчуття у женевськім уряді та в парляменті. Але тутешні соціял-комуністи під проводом Ніколя вважали, що співчуття, яке Швайцарія висловлює чехам з приводу втрати їх державної самостійности, можна добре використати для „протифашистівської" акції, для скріплення власної партії та для зближення Швайцарії з московським урядом. На засіданні Великої Ради Ніколь заявив, що він зробив подорож до Москви, „щоб зясувати можливости, як противитися фашистівському бандитизмові, який загрожує небезпечно нашій країні, разом із Совітською Росією". Конкретно: він запропонував звернутися до Федеральної Ради, жа-

даючи, щоб вона перебрала ініціятиву негайного скликання Асамблеї Ліґи для оборони її членів згідно з її статутами. Поруч із тим він заатакував гостро політику Моттн, спрямовану проти „колективної безпеки", запевняв, що Гітлер, ударившись об совітський кордон, звернеться проти Заходу, і заявив нарешті національним послам, що вони свідомо чи несвідомо служать плянам німецького ґенерального штабу. Демагогічні закиди Ніколя дістали добру відправу, а його „конкретні" пропозиції рішуче відкинуті: „підтримання Совітської Росії" просто висміяли, вказуючи на цілу її ролю в німецько-чеському конфлікті. Зокрема „Журналь де Женев" наводить відомий текст заяви Гітлера з 23. II. 1937. р. швайцарському політикові Шультесові у справі недоторканости швайцарської невтральности.

Чи західні великодержави, заспокоївшись, підуть за прикладом малої демократичної Швайцарії, будемо бачити незабаром; деяка надія на це ще істнує. Тимчасом те, що робиться тепер у Парижі, Льондоні і Вашинґтоні, вимагає дуже міцних нервів і холодної крови та розсудливости не лише серед українців, а й усіх тих, які уважають, що ніякий конфлікт між европейськими державами не може в ніякому разі виправдати політики, що наново ввела б московський уряд до внутрішніх справ Европи. Те, що робиться тепер на заході Европи, дає з погляду ретроспективного деяке зрозуміння і того, що сталося за минулий тиждень на території колишньої Чехо-Словаччини, у всякому разі дозволяє поставити поважний питайний знак над деякими засадами міждержавних відносин, що недавно ще нібн ніякого сумніву не викликали.

Голос Женеви тепер, природно, ослаб, бо центр політики перенісся з саль Палати Миру до кабінетів міністрів ріжних держав і навіть до таємних рад військових штабів. Великі салі, де радили учасники Ліґи Націй, стоять тепер тихо і чекають на вістки з усіх держав світа, яких представники недавно тут радили.

М. Данько.

Весняний показовий ярмарок у Липську.

Берлін, половина березня.

Кожний ярмарок у Липську приносить щось нове, в кожному приходять до слова інші загальніші тенденції у продукції чи й у господарській політиці. Ними не вичерпується зміст ярмарку, довкола них не мусять гуртуватися всі найріжноманітніші ділянки виробництва й торговлі. Але все ж вони надають поодиноким ярмаркам відмінні й характеристичні риси.

Весняний ярмарок у р. 1939 був першим показовим ярмарком обєднаної Великої Німеччини. Осінній минулого року мав за собою получення Австрії, але ще без Судетів; зрештою осінні ярмарки завжди значно менші, бо не мають техніччо-будівельного показу продукційних засобів і т. і., а тільки зразки готових виробів. Злука вплинула на збільшення кількости виставців з Австрії та Судетів, але й на зміцнення та ріжноманітність експортової подачі Німеччини (щось на суму 1 міліярда марок).

Вперше між виставцями не було жидів. На розмір і ріжнородність показу це не мало помітного впливу, але виключення жидів з торговельного царства викликало бойкот ярмарку закордонними жидами, зокрема американськими. Мабуть неодна з тамошніх великих фірм послуговувалася покришкою арійських купців, яких кількість зросла. Але для окремих продуцентів, що виставляють у Липську некорисне й те, що жидівські еміґранти відкривають за границею конкуренційні підприємства.

Далеко важнішим явищем була стриманість французьких, англійських та північно-американських торговельних кол. Але й то не з погляду зменшення попиту з закордону на німецький товар, не тільки як симптом політичного й господарського напруження, що від років зростає, але також як прояв того переставлення сил і напрямів, що назріває в Европі. В німецькій геота економічно-політичній літературі зарисовується концепція континентальної Европи в розріз з західньою периферією. У практиці неменше проявляються такі тенденції та проявилися симптоми тої переміни і в господарській ділянці з нагоди липського ярмарку. Зменшилося число західніх інтересентів, зате прибуло скандинавських з одного, південно-східніх з другого боку; не бракувало посередніх: балтійських і польських. З чисто купецького становища нові покупці, зокрема південно-східні може й не зовсім заступили західніх: доводилося приносити й деякі жертви при устійнюванні цін з огляду на меншу купну здібність дотичних країн. Та у світлі загального політичного й господарського розвитку на европейському континенті ця зміна призначна й для Німеччини побажана. Зріст питомої ваги південно-східніх інтересів липського ярмарку звязаний із зростом участи в ньому австрійських і судетських виставців, що мали з дотичними країнами здавна добрі зносини.

Перший раз мали виставляти в Липську самостійно українці; приготовано місце для вистави Карпатської України, але в останній хвилині з Хусту відмовилися. Мав це бути, здається, показ народнього мистецтва в першу чергу мистецький промисл, та ще народній, отже суто національний, що в останні роки щораз більше та з ріжних країн виходить на міжнародній ринок.

Характеристичною рисою на технічно-будівельному ярмарку було пристосування до напрямних чотирорічного пляну; виявлялося це між іншим і тим, що керманичі господарської політики підкреслювали недостачу робочої сили й необхідність ставитися з щонайбільшою увагою до людського чинника, його здоровля, працездатности і т. д. Нова хвиля раціоналізації розливається по Німеччині (недавно був зїзд у цій справі), але з іншою ніж у 20-их роках соціяльною настановою. Дійшла вона й до ділянки чистої торговлі до Липська. Згадав її у своїй промові на відкритті ярмарку міністр пропаганди, підкреслюючи брак робочої сили.

На ярмарковому вечорі Німецького Фронту Праці провідник уряду для фахового вишколу виголосив реферат про вагу відповідного керування людьми для зміцнення продуктивности та збільшення продукції й вивозу. Чистка менше важних з погляду народньо-господарської цілости занять звільнила вже 104.000 осіб з дрібоньких робітень для важнішого виробництва. Коли її переведуть і в роздрібній торговлі (похід проти вуличної торговлі вже почався) та по урядах, то звільнять може й 3 міліони, що їх потім перевишколять до важніших завдань. Бо свободу вибору звання треба підпорядкувати розумінню, що деякі фахи для держави життєво необхідні та що їх треба в першу чергу доповнити. Але чим твердша така необхідність, чим менше придатних людей притягають, тим кращі треба їм дати умовини праці, тим досконаліше влаштування, зокрема машини, приладдя і т. д. Тут і звязок із технічним показом у Липську.

Упрощення обслуги машин і поділ складніших функцій на більшу кількість простіших машин має значіння і для німецького вивозу до країн, що не мають ще відповідно вишколених фахівців у більшій кількости. Вивіз німецьких машин іде до 120 країн, при чому розподіл доволі рівномірний. Найбільше йде (7 відс.) до Італії, далі щораз менше до промислових країн, зокрема західної Европи і Японії, врешті до аграрних країн, нпр. південно-східної Европи, в яких в імпорті машин німецькі машини займають 60 відс. (в довозі Польщі з Данцігом — 48,7 відс.). Саме в аграрних країнах упрощення обслуги машин дуже важне. Можна було бачити й автоматичні уладження при машинах, щоб не допустити до нещасних випадків.

Кількісно цьогорічний весняний ярмарок перевищає торічний і є новим рекордом, до яких Липськ зрештою привик. Зголосилося виставців 9894, на 4 відс. більше ніж на весну 1938 і на 54 відс. більше ніж у першому році теперішньої німецької влади (1933). Подібно зросла виставова площа, 198221 умовних метрів, на 6,5 відс. в порівнянні з 1938 і на 80 відс. у порівнянні з 1933. р. Відвідувачів було на теперішньому ярмарку 900.000 (у ділянці зразків готових виробів, розкинених по багатьох будинках обрахунок неможливий). Але слід додати, що проти неділової публики, глядачів, були доволі рішучі міри, бо при заключуванні ділових орудок вона перешкоджує. Виставці домагалися ще гостріших приписів.

З німецьких країн найсильніше була заступлена з природи речі Саксонія, найслабше мало упромисловлене Поморя і Східня Прусія. З новоприлучених Судети взяли сильнішу участь ніж Австрія; число їх виставців подвоїлося після прилучення (з 127 на 256), тоді як кількість австрійських зросла лише на 30 відс. (209). Це пояснюють ґеографічною близькістю Судетів та ще знесенням Райхенберського ярмарку, так що Липськ став не лише державним ярмарковим місцем (Райхсмессе), але й природнім осередком саме для Судетів. Зате ярмарок у Відні залишився (відбувається зараз після липського), і він є природнім осередком для австрійських земель, що тепер звуться Східною Мархією.

З заграниці брало участь 557 виставців (55[illegible] у р. 1938) з 28 держав, з яких 18 мало ще й колективні вистави. З тих 28 країн Німеччина покривала в р. 1938 всього 34 відс свого довозу. Вперше виставляв Міжнародній Комітет для вовни, вперше — й останнє — мала Чехо-Словаччина також колективну виставу, зрештою не надто сильну, тоді як індивідуальних виставців та інтересантів було на диво багато. Досить їх було з Польщі та з південно-східної Европи, взагалі-ж були інтересенти з кругло 70 країн.

Попит був значно сильніший ніж торік, зокрема тузємський. У звязку з ростом купецької здібности в ширину (притягнено давніших безробітних), але й у висоту, збільшився попит також на якісні вироби. Якістю німецькі виробники можуть похвалитися і поступи, також і в обрібці нових матеріялів, дуже значні, але з сировиною й речинцями, то вже тяжче, бо й сировини брак і робочої сили, а замовлень аж надто багато. Часто продуценти вимовляли собі довгі речинці а то й репартували замовлення, частинно погоджувалися виконувати їх лише [illegible] чи обмежовуватися до старих покупців (товар був у більшій почесті ніж покупець). Але експортові доручення мають першу чергу; для них і сировину резервують і речинці коротші. Це згідне з сьогоднішньою господарською політикою Німеччини, що бажає збільшити по змозі закордонно-торговельні обороти.

Не входячи у подробиці слід твердити, що весняний ярмарок 1939 р. мав великий розмах і в більшій мірі ніж попередні липські ярмарки виявляв тісний звязок з загальними напрямними німецької господарської політики. Остаточних підрахунків висліду ще не опрацьовано.

Р. Димінський.

Як реаґувала Волинь

НА ПОДІЇ В Б. ТРИЄДИНІЙ РЕСПУБЛИЦІ ЧЕХІВ, СЛОВАКІВ ТА УКРАЇНЦІВ.

Коли прийшли відомі події в Словаччині, а за ними й у Чехії, Волинь схвилювалася — незалежно від того, хто якої національности. Але зараз-же (14. і 15. березня) перестала приходити львівська преса і туди, де досі ще появлялося „Діло", „Новий Час", „Українські Вісти" й тижневики: в столиці Луцьку та в інших місцях Луччини.

Отже головні осередки Волині вже 10 днів без українського друкованого слова. Залишається тільки преса неукраїнська. Інтелігент, буває, ще її купить, але не селянин. Нема своєї — їде додому без нічого.

Причина? Не вірить.

Вже більше вірить чуткам. І ці устні чутки та вістки — це єдині сьогодні на Волині джерела інформацій про те, що діється в світі. Та які вони! Волосся на голові стає тому, хто хоч трохи поінформований. З відомих причин не можемо подати тут цих чуток, що йдуть „з уст в уста".

Отже утруднена, а властиво зовсім унеможливлена кольпортажа на Волині української преси зробила те, що тенденційні (комуністичні й інші) устні поголоски знайшли собі тут багато слухачів: на Волині знову зявляється марево червоних московських окулярів, що показують деяким колам селянства лише те, що Москві вигідне. Між іншим червоні вістки особливо їдко вдаряють німців, зловрадно дикуючи з їхньої ніколи незрозумілої і нічим невиправданої поведінки супроти Карпатської України.

Волинські чехи-кольоністи чи не сильніше переживають траґедію Чехії, ніж їх земляки там на місці. Про психічний струс волинських чехів свідчить такий страшний випадок: один чеський патріот-кольоніст під впливом вісток з далекої батьківщини збожеволів і вимордував усю родину. Треба відмітити, що розумніші чехи завжди тут осуджували ріжні ходи Праги супроти Карпатської України.

Польське громадянство, захоплене думкою про „спільний кордон", зразу дуже раділо. Скрізь відчувався святочний настрій. Говорили навіть про якісь урочистости. Але швидко настрій змінився. Доля Чехії та Словаччини вплинула, як відро холодної води.

І звідси чутки про якісь нові шляхи політики і т. д. і т. д.

С. С.

Плянова праця і неплянові думки.

Поміщуючи цю статтю і в основі погоджуючись з нею, вважаємо, що порушена у ній тема дає притоку до дискусії. Бо ось напр. що інше благородне суперництво, а що інше експльоатація ідеї земляка на те, щоб — основуючи подібне підприємство — вбивати вже істнуюче. Такі сумні приклади маємо не тільки у нашому господарському житті, але й культурному. — Редакція.

ВИМОГИ РОЗМЕЖУВАТИ ПРАЦЮ.

Час до часу появляються в нас голоси з вимогою — розмежувати працю серед народу на різні установи, бо без того — щось хіба то терпить хід чи вислід праці. Деякі з тих голосів такі драматичні, що хто не знав би дійсности, міг би непосортовану працю уважати за безслідну, а то й безглузду. Такі поклики находять зрозуміння хіба в найзагальніших обрисах, а в подробицях — розвіваються й викликують огірчення в реформаторів.

Яке ж джерело таких голосів, що так тяжко в нас приймаються? Чи може в централях наших установ панують такі лінощі думки, чи нехіть до плянової фахової праці, чи може якісь вищі огляди впливають на те, що вони не роблять окремих скриньочок на всякі відтінки праці?

Не розминемось з дійсністю, коли скажемо, що вимоги на розмежування праці ставлять деколи громадяни вправді з найкращої волі, ставлять їх згідно з теоретичним міркуванням, але при недогляді деяких умовин дійсности. Деколи бувають бажання причиною таких вимог, нераз навіть може в найкращій думці зроджені, мати монополь на якусь ділянку праці, щоб дана установа чи може й особа могла в якомусь середовищі без конкуренції блистіти. А може бути й хибна думка, що якась установа навіть матеріяльно тратить, що її доходи маліють, коли інша установа береться за її працю. Але, як воно виглядає у дійсности та яка з того шкода, коли освітня праця не поділена, не розмежована?

Цього питання не можна вирішити „[illegible]ально"! З іншою мірою треба підходити до господарських, чи виховних і загалом фахових установ, з іншою до освітніх. Колись могла „Просвіта" закладати крамниці, молочарні, вчити про комасацію й основувати навіть школи. Сьогодні зробить це краще фахова організація: РСУК, Маслосоюз, Сільський Господар чи Р. Школа. Щодо фахових організацій нема сумніву, що вони повинні мати працю в народі відмежовано, по своїм спеціяльностям. Але інша справа з освітою.

АМБІЦІЯ ОДИНИЦЬ ЧИ ЗАГАЛУ?

Щодо питання поділу освітньої праці треба собі засувати, що важніше в розвитку нації: чи викликати **в одиницях** зацікавлення у конкретних напрямках праці, чи треба це робити для широких кругів народу, чи вистане викликати амбіцію одиниць, а хочби й гуртів, чи підтягати ввесь загал на щораз вищий рівень.

Здається, що без зайвих доказів не викличе застереження твердження, що треба двигнути ввесь загал, бо одиниці й без того „вистрілять" наперед.

Не буде суперечки в тому, що освітня праця мусить спиратися на систематиці, на плянуванні. Не можна ж учити вищої математики тих, що не знають основних рахункових ділань. Це промовляло б за тим, що освітною працею повинна б кермувати одна установа. Що це значить, „кермувати"? Це значить, що треба вдуматися, чого й де народові треба, зладити основний плян, подати його до відома, зібрати потрібний матеріял, зробити його доступним для всіх охотників освітньої праці. Якщо б був відомий загальний плян, якщо були б зібрані матеріяли, тоді й показалось би, чим його можна доповнити. Щось подібного треба зробити в освітній ділянці, як зробила Р. Школа у своїх школах і в дошкіллі.

Але інша річ керма, інша — хто повинен ту працю в нашій дійсності виконувати? Якби котрась наша освітня установа мала всюда своїх власних виконавців, що працювали б по її плянах, тоді можна б думати про систематичність освіти. Та в нашій дійсності так не є. Трапиться якась місцевість, що має принайменше одного охочого й талановитого освітника, тоді можна рахувати, що там справа сяк-так іде; є таких більше, йде ще краще. Але є й такі місцевости, де чують про якусь освіту, коли хтось раз у рік явиться в них з повітового міста, а є ще й такі, що мусять жити первісним життям. Отже про систематичну пляновість нема й мови. Одначе від того не сміє нарід терпіти. Краще менша систематика, ніж загальний брак освіти.

КУЛЬТУРНА ПРАЦЯ РІЖНИХ УСТАНОВ.

Тому в нашій дійсності не можна покликатися на гумористичні журнали, що жартують собі з мішаної праці у нас. Якщо б так хотіти накреслити чергу некомпетенції, то треба би замітити, що сквашені життям мізантропи чи скептики беруться в нас піддержувати „зизоватий" гумор. Хто кепкував би собі з того факту, що Міщ. Братство веде курси, чи „Просвіта" торгує дахівками, той зраджував би такий перебільшений формалізм, що ніяк не буде в силі зрозуміти реального життя. А це життя — це не бездумні, герметично замкнені скриньки. Якщо вже конечно „скриньки", то хіба повинні бути з дірковакими внутрішніми стінками, щоб одна крайня галузь знання могла пересякати аж до другої крайньої, щоби зміст тих скриньок міг себе взаємно доповнювати і взаємно себе скріплювати. У природі часто виступають всуміш усякі первні, з навіть чисті роди збіжжя це щойно штучно виплеканий твір. Врештою, яка школа може бути з того, якби хтось навіть з Маслосоюзу вчив співати? Це зовсім не заслугувало б на кпини. Бо фахова окремішність добра річ, але й т. зв. „універсалізм" аматорів теж не гірша, особливо в наших умовинах. Кому напр. кривда з того, що наші кооперативи в багатьох випадках проломлювали перші леди в освітній ділянці? Українському народові напевно ні. В освітніх справах строгий розподіл праці поміж культурно-освітні установи, а ще розподіл згори, а ще може строгий, був би не то неможливий, але радше недоцільний, а деколи то й шкідливий. Якщо б можна тут говорити про потребу поділу праці, то хіба, коли мати на увазі самі централі — вистало б повести загальні межі. Вони вже є.

Не буде від речі спинитися при цьому ще на одній нашій лихій привичці. Ми часто кидаємо словом „балаґан" чи „хаос" і то під адресою найбільше заслужених установ, замість приглянутися, провірити, розпитати. Тимчасом установа без реформ малькольтентів (може якраз тому) розростається як на дріжджах. У своєму хоробливому незадоволенні нарікають навіть на те, що відділи одної орґанізації виконують ту саму роботу, дарма що такі відділи мають напевно працю, визначену централею. І чому ж то не мало б щось доброго, шляхотного, корисного повторитися іншими силами на іншій області, коли вона вже десь себе виправдала, викликала зацікавлення, може підйом, скріплення віри в сили і спроможности? Не мало б ніякого змислу спинювати таке шляхотне наслідування чи тримати в тайні або в монополі діло, яке вносить з собою майже зправила якісь нові нюанси, поправки.

НАСЛІДУВАННЯ ПОЗИТИВНИХ ЗРАЗКІВ.

Тому напр. як зауважуємо — Рідна Школа подає час до часу до прилюдного відома замітніші приклади праці саме на те, щоб інші — чи жадні новин, чи не такі ініціятивні могли їх наслідувати. Таке зрештою є і мусить бути у всіх організаціях, що не тільки наслідують себе внутрі, але й назверх; ми беремо дослівно чи в перетворах підхожі зразки поляків, німців, чехів, американців чи інші доступні, вони беруть від нас і т. д. Це саме становить вирівнування культури, а відтак поширення її. Не було б з хісном, як би в одному кінці щось вибуяло, а в другому ниділо. Поступ має бути загальний.

Плянування праці вимагає, щоб усі, ввесь загал мав основні відомости того, на чому хочемо будувати працю й осяги даної установи. Тому навіть в одній установі не можемо переводити механічного поділу. Не може напр. Рідна Школа сказати, чи визначити, що цей кружок має вести таку роботу, той кружок іншу. Попри свою основну — мають робити всі ту роботу, що треба, беручи за основу той ступінь, на якому станула більшість загалу даної области.

Декому цей „хаос" просто вже сниться. Недавно читали ми веслушне нарікання, що „найбільший хаос панує в ділянці культурно-освітній", а для прикраси, то й додає і... „виховній". Доказом на це нібито мала б бути акція дитячих садків, яку нібито ведуть майже всі наші краєві установи. А в дійсності — в ніякій справі нема в нас кращого розподілу компетенцій, як саме щодо творення дитячих садків. У 1934 р. була Рідна Школа зорґанізувала при Головній Управі окрему комісію на те, щоб хаос в акції дитячих садків унормувати. Зложена була та комісія з осіб зацікавлених тією справою і з умандатованих представників тих центральних установ, що в якийнебудь спосіб вмішувалися до тієї справи, отже: з Рідної Школи, Просвіти, Союзу Українок і Української Захоронки. Ця комісія виготовила головні основи, як садки орґанізувати, хто до чого управнений, доручила Рідній Школі право контролі й нагляду, доручила їй зладити програму й підручник для провідниць і те все сталося. Після покінчення праць — комісія розвязалася, (а не „заниділа", як дехто замічує злобно). Тепер слово за безпосередніми виконавцями устійнених норм. Їм підчиняються всі, що не пересяклі анархією, бунтівництвом, що свідомі конечности скоординованої, суцільної та однонапрямної праці. І як це у практиці виконують?

Ріжно: залежно від уміння і від місцевих потреб. Читаємо напр. у звідомленні Рідної Школи, що в Перемишлі орудує тією справою окрема „колегія" зложена з представників заінтересованих установ, а провід у тій справі доручають місцевій Рідній Школі.

НЕ ХАОС, А ДИСЦИПЛІНА.

У дрогобицькому повіті переведена під тим оглядом зразкова дисципліна. Там зголошує Пов. С. Кр. Рідн. Школи — наперед установа даної місцевости, що вона хоче помогти Рідній Школі, даючи засоби й моральну піддержку на відкриття дитячого садка. Тому, що на основі устійнених норм настановляє провідниці Гол. Управа, а вона дала на це повновласть своїм деяким Пов. Союзам, то дрогобицький Пов. Союз виготовляє декрет, з якого бє зразкова дисципліна: „на основі уповноважнення Гол. Управи Рідн. Школи з дати..... на прохання такої то установи назначуємо панню Х. У. провідницею" і т. д. Чи може тут бути мова про хаос? І говорити сьогодні про хаос у способі організування в програмі занять чи у справі кваліфікованих садівниць — це цілковите незнання справи. Очевидно, що може трапитися непосидюча чи непослушна одиниця, що знехтує всі постанови й засади і для власного себелюбства не питаючи компетентної установи, Рідної Школи, що якраз має в пляні вести акцію садків, хапає навіть занадто вчасно справу у свої руки і починає вести акцію на власну руку під покришкою іншої установи. І якраз проти таких випадків була вимірена така резолюція Загального Зїзду Р. Шк. Те, що в кількох випадках на близько 1,000 садків деякі з них не вдержуються, є якраз доказом, що тут Р. Шк. мусить вести сама освітню роботу поміж старшими, щоб викликати свідомість справи, а не ждати, що це зробить інша установа і щойно тоді піде за нею властва.

Добре і наше щастя, що ріжні культурно-освітні установи мають на основі своїх статутів право вести й освітню працю. Мати на це право — то не всеодно, що обовязок. Але представмо собі, що котрась з установ „заспана", нерухлива тощо, то чи тоді треба ждати на її осмілення, коли час і обставини наглять? Чи на випадок закриття якоїсь установи нарід має, чи мусить терпіти, бо нема властиво опікуна дотичного роду праці? Якщо є установа, вона повинна й мусить заступити, щоб не було пустки.

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА.

Отже виходить, що в теорії освітня праця зріжничкована; у практиці треба змагати до того, щоб по змозі вела дотичну частину дана установа. Одначе осв. культурну працю мусить мати право й обовязок вести не тільки кожна культурно - освітня установа, але й кожна одиниця. Освіти ніколи нікому не забогато.

Тому, коли вже має бути розмежування праці поміж установами, то не на „горі", але на „долах". Там найкраще знають, хто до роботи стає, скільки тієї роботи є; там визнаються, яка має бути черга; отже можна зовсім добре розложити, що це товариство має в році виконати і скільки, інше що іншого, а це й те мають виконати всі спільними силами. Одначе сперечатися за те, хто має вчити неосвідомлених, або ще й при цьому дошкулювати собі з того приводу та дійсні чи здогадні речі витягати перед очі чужим на посміховище, тепер не час і недоцільно.

Лев Ясінчук.

Хроніка Совітської України.

ВИДАННЯ ТВОРІВ ШЕВЧЕНКА.

Українська совітська книжкова палата подає вістки про видання на Україні творів Шевченка. За 56 років, від року 1840 до 1896 видано цих творів українською мовою 50 друкованих одиниць у загальному накладі 119.000 примірників, російською мовою видано 19 одиниць, загальний наклад невідомий.

За 20 років, від 1897 до 1916 українською мовою видано 87 друкованих одиниць у накладі 411.700 прим., російською мовою 26 одиниць, у накладі 187.400 примірників. Іншими мовами видано 27 одиниць, у накладі 140.000 примірників.

До року 1938 видано 206 друкованих одиниць українською мовою, у накладі 2,612.700 примірників, російською мовою 10 одиниць у накладі 95.000 примірників. Польською, жидівською та болгарською мовою видано творів Шевченка у загальному накладі 9.000 примірників.

До р. 1916 видано нот до текстів Шевченка у накладі 8.600 примірників. Після 1916 року їх видано у накладі 58.700 примірників.

До 1916 року про Шевченка видано 18 назв ріжних творів у загальному накладі 108.500 примірників. До 1938 видано 47 назв у, у загальному накладі 509.200 примірників.

ВИБІР ПРЕЗИДІЇ АКАДЕМІЇ НАУК УССР.

Дня 17-го березня закінчилася чергова сесія Академії Наук УССР у її новому складі. На прикінцевих заг. зборах Академії вибрано нову президію. На президента Академії вибрано академика Богомольця. На першого віцепрезидента вибрано академика Палладіна, на другого — академика Чернишова, на третього — академика Сапегіна. На членів президії вибрано академіків: Курдюмова, Леонтовича і Філатова й на голови відділів — академиків: Серенсена, Мацуревича, Поспелова й Калиновича. Крім цього загальні збори затвердили тематичні пляни академії на 1939 рік.

Цікаво, що всі ці вістки вміщено на сторінках московської „Правди" а не київських газет.

ДОДАТКОВА МОСКОВСЬКА ЛАСКА.

Ми вже зазначали, як декого з письменників Совітської України нагородили орденами разом з іншими совітськими письменниками. Трохи згодом звився новий „указ" президії Верховної Ради СССР, яка „за видатні успіхи й досягнення в галузі розвинення совітської художньої літератури" нагородила вже виключно письменників совітської України орденами: трудового червоного прапора Івана Кочергу й Івана Ле й орденом „ознаки пошани" Олексу Десняка, Андрія Малишка, Марію Миронець, Михайла Тардова, Оксану Іваненко й Володимира Сосюру

НОВА ПЕРЕРІБКА ТАРАСА БУЛЬБИ.

Оперу Лисенка „Тарас Бульба" з первісним лібретом Старицького вже раз перероблено. Але не дивлячися на це, вона восени 1937. року попала на індекс і її зняли з репертуару театрів в Україні, хоч московське радіо час до часу й подає її монтаж. Тепер вирішено знову переробити цю оперу. Головну тему — роман Андрія з полькою відсувають на задній плян, головну увагу мають звернути на насвітлення постаті Тараса Бульби й Остапа, як народніх українських героїв. Цілком перероблюють фінал опери: за новою версією козаки вдираються до Дубного і громлять поляків. Над новим текстом опери працює Максим Рильський, музику перероблюють композитори Лятошинський та Ревуцький, поставивши собі за завдання: якнайбільше зберегти Лисенкової музики.

ДЕРЖАВНІ ТАЄМНИЦІ.

Перепис людности в СССР, і — що найбільше нас цікавить — в УССР, який відбувся 1937 року, уневажнили і новий перепис відбувся в січні 1939 року. Наївні люди очікували оголошення його вислідів, може і з деяким відтінком скептицизму. Але навіть ці скептичні надії їх розчарували. До реєстру військових таємниць, що їх заборонили проголошувати від 13-го травня 1926 р., завели тепер новий додаток. А до цього додатку втягнули: а) всі вислідн перепису населення; б) всі вістки про перепускну спромогу залізниць та насиченість СССР засобами транспорту; в) дані про фінансовий стан СССР; г) дані про харчеві та пашні запаси; д) дані про розмір продукції оборонно-промислової сировини. Все це заборонено проголошувати в друку, отже так і не дочекаємося вісток про вислідн перепису в УССР 1939 року.

НОВА ФІЛЬМА ДОВЖЕНКА „ЩОРС".

Нарешті по 4-ох роках праці Довженко закінчив фільму „Щорс", що її сам Сталін порадив йому зробити. Фільма поїхала передовсім до Москви. Періодична преса, ясна річ, захоплюється. Щоб мати уяву про цю фільму, досить навести такий уступ з одніеї з цих рецензій: „Довженко створив високохудожну, патріотичну фільму про українського Чапаєва, про героїзм українського народу, який за підтримкою братнього російського народу переміг й перемагатиме всіх тих, хто насмілиться посягнути на його землю, на його щастя, на завоювання великої жовтневої соціялістичної революції". Між іншим у фільмі широко використані українські народні пісні, а також мотиви, створені на українському музичному фольклорі".

Л.

Загальні Збори УКТОДІ.

В суботу 25. березня попол., у салі Української Бесіди у Львові, відбулися річні Загальні Збори Українського Т-ва Допомоги Інвалідам.

Загальний образ стану Т-ва накреслив у своєму рефераті голова Т-ва **др. Іван Гижа**. Тон реферату назагал був оптимістичний. Цікаво, що не вважаючи на загальну пауперизацію населення — жертви, головне джерело доходів Т-ва, не падуть, а зростають. Зате жертвенність еміграції сильно впала, головно заморської еміграції! Тепер еміграція становить лише 45% жертвенности супроти 55% жертв із краю.

Членів є розмірно мало. Число членів було у 1937 р. 5.957, тепер є їх 6.614. Членів добродіїв — 345. Правильно членську вкладку вплатило округло 50% членів. Масового членства не можна було поширити через відомі події з минулого і цього року. Трете джерело прибутків — нерухомости. Камяниця при вул. Потоцького 48 є депозитом американських жертводавців. Доходи невеликі, бо в камяниці приміщені суспільні українські Т-ва, зокрема Музей Визвольної Боротьби. Доми на Сигнівці та у Винниках теж не дають доходу. Є теж парцеля на Левандівці (дар). Округлий дохід з тих реальностей — 6.000 зол. за біжучий рік. Останнє джерело доходу — шапкарня. З ріжних причин треба було ту шапкарню ліквідувати, хоч вона приносила дохід, зате відкрилася крамниця для продажі шапок. Відчувається брак фахівців. Ціла праця зосереджена у Централі Т-ва, на чолі з Головною Радою, її президією та комісіями. Технічну працю веде канцелярія. Видається власний журнал та щорічний календар. Щодо праці Філій, то референт підносив заслуги Філій у Тернополі й Бережанах, які придбали найбільше нових членів.

Кінчаючи своє звідомлення голова Т-ва склав подяку всім Філіям Т-ва та окремим організаціям і громадянам, зокрема подяку українській пресі, за активну підтримку і співпрацю.

Дир. І. Мартюк, як скарбник Т-ва, склав подрібний касовий звіт. У 1938 р. вкладки дали 10.712 зл., у порівнянні до 1937 р. збільшились на 800 зл. Жертви з краю — 70.[illegible] зл., з закордону — 58.207 зл., разом кругло 128.600 зл. за минулий рік. Шапкарня дала 2.000 зл., з відсотків — 5.289 зл. Всі взагалі прибутки з ріжних джерел дали разом 152.[illegible] зл. На інвал. ренти видано 102.000 зл., більше на 6.300 зл. ніж попереднього року. На біжучий рік на ренти треба буде 107.950 зл. Всі видатки дійдуть до суми 149.950 зл. Т-во гадає ту суму роздобути з жертв, вкладок, доходу з нерухомостей та шапкарні, передбачуючи недобір на 7.000 зл., які найдуть собі покриття у резервах Т-ва. Референт висловлюється за пожвавленням пропагандивної акції в громадянстві, щоби мати все [illegible] резерви.

У дискусії забирали слово пп.: **Л. [illegible]** (висловив признання Головній Раді та Народній Лічниці), **дир. Бандера** зі Стрия (висловив бажання, щоб централя зносилась з членами у краю за посередництвом і також львівської Філій), **проф. Боднар** (щоб подавати [illegible] звіти Філій), **дир. П. Деркач** (відповідав проф. Боднареві).

Внесок Контрольної Комісії на абсолюторію Головній Раді перейшов одноголосно. Головою нової Ради вибрано одноголосно знов **д-ра Івана Гижу**, на місце 3-ох вибуваючих членів Гол. Ради вибрали пп.: **дир. [illegible] й інж. [illegible]новського, д-ра М. Брилинського й інж. [illegible]пунька**; на заступників пп.: **інж. Р. Мармаша й інж. Гаївського**. До Контрольної Комісії ввійшли пп.: **інж. Гебус, І. Боднар і К. Кохан**, як заступники пп.: **П. Патіка й інж. П. Керода.**

З черги **ред. Кедрин** склав звіт з праці Комісії, яку минулорічні Загальні Збори вибрали у справі м-ра Івана Ворони. Комісія признала частинно матеріяльні претенсії, що стосуються минулого часу, та станула на становищі, що коли Рада Т-ва ствердить, що м-р Ворона не має іншого джерела доходу, [illegible] оскаржу на виключення м-ра Ворони з [illegible] спису інвалідів — слід збуло б йому [illegible] ти у лікуванні. Свій внесок Комісія ([illegible] Кедрин, інж. А. Палій, інж. Гаївський) склали на письмі. Загальні Збори внесок одноголосно затвердили.

Збори закінчились в 8 год. веч.

Сторінка без політики.

Гріб нового фараона.

Прийшла вістка, що професор університету у Штразбурзі Монте відкрив могилу фараона 21. династії Псусенареса II. тестя царя Соломона. Могила ця стоїть в 50-ти кільометрах від Каїра при устю Нілю на руїнах давнього міста Таніса. Гробниця знаходиться у стіні одної з міських твердинь. Монте відкрив підземну салю, а на підвищенні щось у роді вівтаря, а на ньому статую египетського бога покійників — людську фігуру з головою сокола. У підніжжя цієї статуї знаходиться золотий саркофаґ. По обох боках саркофагу на підлозі лежали жіночі кістяки, що майже зовсім розсипалися в порох. Бранзолети, перли, нашийники і перстені лежать на тому місці, де колись були руки, ноги і шия похоронених царівен. У цілій кімнаті розкинені ріжнобарвні таблички, на яких накладені фараонові печатки. Професор Монте догадується, що при ближчих розшуках він знайде цінні папіруси, які кинуть нове світло на египетську старовину. У двох стінах цієї великої салі видко сліди замурованих входів. Імовірно, що за ними є ще дальші гробниці. Гріб Псусенареса II зроблений з чистого золота, тимто коло нього поставлять сторожу, яка приїхала з Каїра. 21. ц. м. египетський король Фарук приїхав особисто до Таніс, щоб бути приявним при відкритті могили. Саме тоді виявилося з надписів на гробі, що знайдено мумію не фараона Псусенанеса, а фараона Шішака, про якого згадує біблія. Шішак в 5-ому році панування Єровоама з великою армією напав на Єрусалим, зруйнував славний храм Соломона, і вивіз в Єгипет скарби, які були в храмі. Гієрогліфи пояснюють, що хоч сама гробниця була приготована для фараона Псусенанеса, але його там не поховали. В другій суміжній салі знайшли два зовсім ненарушені саркофаги і один зовсім ограблений. Не відкрили ще салі до якої веде один довгий, потайний коридор. Коло гробу Шішака найшли срібну шкатулку, єдину у своєму роді знайдену досі серед египетських розкопів. Треба додати, що Тутенґамен, якого гріб відкрили кілька літ тому, був маленьким королем в порівнянні з Фараоном Шішаком. Таніс був столицею фараонів в 17 і 18 віку перед Христом. Професор Монте має надію, що знайде цікаві документи, які кинуть нове світло на старинну історію.

Процес за міліони знайденої дівчини.

Один російський князь найшов у 1912 році на вулиці в Москві маленьку 9-літню дівчинку, приніс її до дому за згодою своєї жінки і прийняв її за свою дитину. Підчас революції він згинув. Його жінка з прибраною донькою виїхала в Париж. Молода дівчина вийшла заміж за ґрафа Льоріоля з походження француза, що осів в Швайцарії як тамошній громадянин. Російський князь залишив у швайцарських банках величезне майно на яких сто міл. французьких франків. Граф Льоріоль почав доходити права для своєї жінки, щоб вона як донька покійного князя мала право залишений маєток перебрати на себе. Але за той час вдова по московському князі вийшла заміж і виступила проти заходів графині Льоріоль доказуючи, що її чоловік не сповнив законних формальностей, прийнявши в дім бідну дівчину. Княгиня знала, що всі документи щезли підчас революції. Граф Льоріоль доручив кілька особам у Совітах робити ріжні розшуки у відповідних архівах і канцеляріях, щоб найти докази, що його жінка справді стала законною донькою князя. Вкінці знайдено документи як доказ. Тоді колишня княгиня заявила, що вони сфальшовані. Справа перейшла до суду у Берні, який передав документи до розсліду двом знавцям, одному з Ліону, другому з Льозанни. Від їх рішення залежатиме на кого перейде величезне майно. У документах подана дата 1912 р. При цього роду справах нераз буває, що специялісти від фальшування документів приготовляють їх, щоб дістати від заінтересованих відповідну винагороду.

Різдвяний злодій.

Від 12 літ шукають аґенти поліції в Парижі таємничого чоловіка, що щороку перед Різдвом краде велику скількість харчів і забавок по паризьких крамницях. Дивно, що ці харчі і забавки виринають потім у найбідніших домах передмість та сутерен. Видно таємничий злодій бавиться чужим коштом у святого Миколая, і не можна заперечити, що має добре серце.

Також не можна відмовити йому великого злодійського хисту. Вже дванацять літ старається поліція приловити його і — досі безуспішно.

Мадам Бреи — одна з обдарованих мамів, розказує про візиту цього різдвяного злодія ось що: Вночі почула якийсь шелест і збудилася. Заки зовсім очуняла минуло пару хвилин. Нараз її дитина закликала з другої кімнати: „Мамо, тут був хлопчик і поклав якісь дарунки на стіл!" Справді. На столі лежали ріжні ласощі і дитячі забавки.

В одній великім маґазині дитячих забавок різдвяний злодій обчистив багато полиць. На те, щоб винести таку скількість товару, він мусів ужити багато часу, а це хіба не могло пройти непомітно. Управитель маґазину робив слідство, питався нічних сторожів, дав знати зараз поліції, але ні він ні поліція нічого не викрили. Треба додати, що поліція не надто напружувалась досі, бо симпатії Парижа стоять по стороні різдвяного злодія. Нікого не болить невелика страта великого маґазину, а кожному подобається мета крадіжей. Здається навіть і панам з дирекції поліції.

Але цього року різдвяний злодій так багато поналдав „орудок", що врешті ввірвався терпець паризькому директорові поліції і він порушив усі пружини, щоб зловити таємничого чоловіка. Тисячі аґентів розбрилося по місті, підглядали, слідили, сами купували забавки, але різдвяний злодій не дав себе заманити в пастку. Мало того. Навіть у таких обставинах удалося йому „вирвати" для бідних дітей багато ріжних різдвяних дарунків. Париж слідить розшуки поліції з великою цікавістю і — бажає в дусі, щоб ті розшуки скінчилися нічим. Покищо вони безуспішні.

Жебрак державним урядовцем.

У мадярському містечку Ракошаба ввела поліція до відповідальности за розтрату урядових грошей якогось Йосифа Феґера. Найцікавіше в тому те, що Феґер був по професії жебраком. Своє урядове становище він поговорив завдяки тому, що щотижня на його руки передавали зібрані милостиню для всіх жебраків тої місцевости. Якийсь час він виконував ту ролю посередника зовсім совісно, вдоволений своєю нормальною пайкою жебрака, але одного тижня, коли йому знудилася та роля він заявив іншим бідним, що через недугу одного урядовця йому грошей не виплатили. Йому не повірили і він станув перед судом одночасно у подвійній ролі: жебрака і державного урядовця. Його засудили на три місяці вязниці.

Важний Історичний документ.

У Ню Йорку знайшли заповіт тих сімох, що підписали заяву про незалежність Спол. Держав, також заповіт Веніямина Франкліна та Роберта Морріса. Документи знаходились у зачиненій скрині, що замурованій у льохах міської ради у Філядельфії. Історики вже давно шукали за тими документами. Тепер їх передадуть до одного з нюйорських музеїв.

Фільмова хроніка.

У Голівуді підготовляють фільму, що змалює громадянську війну між арабами і жидами в Палестині.

Академія кінового мистецтва в Льос Анджелес призначила нові премії вже на цей рік. За найкращих акторів признані Бетті Девіс і Спенсер Трасі. За найкращі сценарії уважають „Піґмальона" Бернарда Шова. Режисерську премію дістав Франк Капра. Поза конкурсом нагородили виїмково дитячу фільму Уолта Діснея „Білосніжка".

Широка американська публика перестала захоплюватися легкими комедіями і воліє поважніши драми, де розгортається цікава дія. Навіть репортажі з краєвидами сходять на другий плян перед гаслом „Хочемо цікавої акції".

У паризькій студії накручують фільму „Вісімсот каторжників входить у місто". Сюжет запозичений із правдивої події, яка трапилася у Новій Зеляндії у 1907 році. Землетрус знищив тоді одно ціле місто, тільки вязниця з каторжниками залишилася ненарушена. Влада випустила каторжан, щоб вони рятували ранених з мирного населення після чого засудженці слухняно назад вернулися до вязниці.

У Парижі приготовляють новий сценарій на підставі великої повісти Віктора Гюго „Собор паризької Богородиці". Першу фільму з цієї повісти ми бачили вже в 1923. році і в ній виступав у ролі Квазімода покійний Льон Чаней, один із найбільших фільмових акторів.

У Голівуді накрутять небавком дві фільми на підставі повісти Достоєвського „Брати Карамазови" та „Ідіота". „Братів Карамазових" зробила кілька літ тому німецька фільма а „Ідіота" досі на фільму не використали. У Льондоні підготовляють фільму п. з. „Кіченер". У фільмі виступить багато славних сучасників, що їх відтворять ріжні артисти подібні до них, наприклад король Едвард VIII., цар Микола II, Льойд Джордж, Клемансо, Поанкаре та інші. Головну ролю Льойда Джорджа гратиме Герберт Вількокс.

Першою французькою фільмою, в якій виступить Марлена Дітріх буде „Образ" на підставі сценарія Е. М. Ремарка автора славної повісти „На заході без змін" і „Три приятелі", яку саме тепер виставляють. Партнером Марлени буде Моріс Шевальє, режисером Жорж Дівіє, режисер фільми „Великий Вальс", що саме йде у Львові.

ГУМОР.

ДОБРА ПАРТІЯ.

Жінка до чоловіка:

— Я бачила там у твоїй фабриці якогось нового урядовця. Дуже симпатичний та елеґантний, такий високий бльондин... Знаєш, кого я маю на думці.

— Знаю.

— Чи не можна б його видати заміж на нашу Галю.

— Можна б. Його і так недавно випустили з кримінали.

НЕВИХОВАНІ.

Панок у трамваї до сусіда пошепки:

— Яка теперішня молодь! Бачите сидить їх двох молодих там і ані не рушаться з місця.

— Але-ж двох із них уже встало і ви зайняли одного з них місце.

— Але моя жінка ще стоїть.

ДАВНІ ПЕРЕМОЖЦІ.

Один гість із провінції прийшов із жінкою уперше до музею. Оглядаючи різьби він зупинився перед одною грецькою статуєю ґлядіятора, що мав надбитий ніс, руку і не мав одної ноги. Під статуєю був напис „Переможець".

— Подивися — каже провінціял до своєї жінки — як виглядали колись переможці. А які-ж покалічені мусіли бути переможені?!

ПІЗНАВ.

— Коли ти направді пізнав свою жінку? Давніше ти мені про неї не згадував.

— Направді то я пізнав її щойно по шлюбі.

ПРАКТИКАНТ.

До голяра входить гість.

— А де пан фризієр?

— Вийшов, буде аж за пів години.

— А ти хлопче, не міг би мене оголити?

— Можу прошу пана, бо мій шеф сказав, що як прийде якийсь дуже лагідний гість, то можу спробувати. Без цього не буду мати практики.

Мадярсько-словацькі повітряні бої

В МАДЯРСЬКІМ ОФІЦІЙНІМ НАСВІТЛЕННІ.

СЛОВАКИ ВТРАТИЛИ 28 ЛІТАКІВ.

БУДАПЕШТ. Мадярська телеграфічна агенція оголосила такий офіціяльний комунікат:

Словацькі літаки виконали 23. і 24. ц. м. налети на 8 місцевостей, м. ін. на Ужгород, Собранці, Вижнє Березнє та Павлівці. Один словацький літак згорів зі залогою, пострілений зі скорострілa. З 3-ох літаків, що виконали налет 24. ц. м., один зістрілено, один мусів осісти. З літаків, що бомбардували 24. ц. м. в полудне Ужгород, один мусів осісти. Пільотів обох літаків, чехів, мадяри взяли в полон.

24. ц. м. 7 словацьких літаків бомбардувало Павлівці; мадяри зістрілили всі 7 апаратів.

За ті два дні словаки втратили разом 11 літаків.

За те нарушення кордону та за шкоди, мадярські літаки збомбардували летунський майдан у Спиській Новій Весі. 12 бомбовиків та ескадра мисливських літаків знищили 3 словацькі бомбовики, 14 інших літаків та ганґари.

До 25. ц. м. словацьке летунство не проявило ніякої діяльности.

МАДЯРСЬКИЙ ПРОТЕСТ У БРАТИСЛАВІ.

Як подає будапештенська радіовисильня, мадярський консуль у Братиславі доручив словацькому урядові протест проти словацького пресового бюра та радія, які — мовляв — тенденційно представляють хід мадярсько-словацького конфлікту. З мадярської сторони не порушувано цієї справи, щоб не нарушувати симпатії, що лучить оба народи, але коли словацькі державні органи представили цілу справу невірно, мадярський уряд мусить опублікувати правдивий хід подій. Мадярський уряд сподівається, що словацький уряд признає, що опубліковані факти правдиві.

МАДЯРЩИНА ТАКИ ХОЧЕ ЗАНЯТИ СХІДНУ СЛОВАЧЧИНУ.

Мадярські радіовисильні стверджують, що мадярські війська не перейшли кордону між Карпатською Україною та Словаччиною, бо такого кордону не було — була лиш тимчасова демаркаційна лінія. Мадярські відділи мали право заняти землі, що з огляду на своє населення природно належить до Карпатської України.

ІТАЛІЙСЬКА ПРЕСА ПО СТОРОНІ МАДЯРЩИНИ.

РИМ. ПАТ. Італійська преса, обговорюючи мадярсько-словацький конфлікт, не таїть симпатій для Мадярщини, підкреслюючи м. ін., що мадярські летуни уживали в боях італійських літаків.

Капітуляція Мадриду.

Мадрид Авас. Ґенеральний секретар ради народньої оборони Хуан дель Ріо подав через радіо зміст телеграм, якими рада обмінялася з нац. урядом.

Мадридська рада вислала таку телеграму: „В понеділок вишлемо наше летунство на знак капітуляції. Просимо визначити годину". Опісля вислано другу телеграму: „Якщо це можливе, ми піддались би ще цього пополудня".

Нац. уряд відповів: „Важне, щоб ви передали зброю, заки потерпите наслідки нашої офензиви, що почалася на кількох фронтах. Накажіть своїм відділам, щоб вивісили білі прапори".

Опісля дель Ріо закликав населення, щоб воно нічого не робило на власну руку, лиш виконувало накази ради народньої оборони.

ПРЕДСТАВНИКИ МАДРИДСЬКОЇ РАДИ ПРИЛЕТІЛИ ДО БУРҐОСУ.

Бурґос Авас. Не зважаючи на снігову бурю, в неділю в год. 15. причалило в Бурґосі 4-ох представників мадридської ради народньої оборони, які перевели переговори з військовими представниками ґен. Франка. Вони мабуть привезли постанову у справі капітуляції Мадриду та відлетіли до Мадриду в год. 17.45.

ЕСПАНСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ ВІЙСЬКА ПРОЛОМИЛИ ЧЕРВОНИЙ ФРОНТ ПІД КОРДОВОЮ.

БУРҐОС. ПАТ. В неділю досвіта нац. війська перейшли до наступу на відтинку Кордови та проломили без труду ворожий фронт у кількох місцях. До полудня нац. війська пішли на 8 км. вперед.

Наступ веде кіннота під безпосереднім проводом ґенерала Кейпа де Ляна.

ВІДОЗВА.

БУРҐОС. ПАТ. Національна головна кватира оголосила відозву до вояків і населення червоної Еспанії:

Відозва стверджує, що червоні програли війну, тому повинні піддатися. За службу в червоній армії та за приналежність до лівих партій не каратимуть, лише за злочин. Дальший опір був би каригідний і зайвим проливом крови. Останньої великої офензиви нічого не спинить, дальша оборона безнадійна.

ПОДІЛ ВОЄННОЇ ФЛЬОТИ.

БУРҐОС. ПАТ. Як подає Радіо Насіональ, есп. національна рада міністрів рішила поділити воєнну фльоту на атлянтійську ескадру та на групу охорони східного побережжя.

Ратифікація польсько-латвійської летунської конвенції.

РИГА. ПАТ. Рада міністрів ратифікувала польсько-латвійську летунську конвенцію, парафовану ще 16. червня 1938 р., яка торкається польської летунської лінії Варшава-Ковно-Рига-Таллін-Гельсінкі.

—o—

Загальні Збори Т-ва Охорони Военних Могил.

В суботу, 25. III. відбулися в льокалі „Молодої Громади" річні Загальні Збори Товариства Охорони Военних Могил у Львові. З позамісцевих членів взяли участь у Зборах тільки два делеґати філій Т-ва: зі Стрия і Белза.

Збори творив голова Т-ва **д-р П. Кривуцький**, що на початку згадав про померлого в мин. році ґен. Тарнавського та його могилу на Янівському цвинтарі, над якою перебрало опіку Т-во. Память померлого ґен. Тарнавського вшанували приявні 1-минутовою мовчанкою. Опісля голова подав загальну характеристику праці Т-ва та його філій і повідомив з жалем, що в двох останніх роках, за які Т-во складає звідомлення, влада розвязала філію Т-ва в Комарні та припинила діяльність філії в Белзі. Тепер є в краю 29 філій Т. О. В. М. Всіх членів, що платять вкладки, має Т-во 1.403, з того у Львові 253. Всіх зареєстрованих могил, якими опікується Т-во та його філії, є 4.200.

Як перший здавав секретарський звіт **інж. Гузар.** Централя в двох минулих роках, після впорядкування обох львівських цвинтарів поляглих, звернула велику увагу на будову памятника поляглим на Янівськім, до чого поробила всі приготування. Централя була в постійному звязку з філіями і де тільки вимагала того потреба, йшла їм на руку, інтервеніювала в органів влади і т. д. Писем вислала централя 169, дістала 52.

Після того п. **Бонковський** подав касієрський звіт, з якого присутні довідалися, що в двох минулих роках Т-во мало всіх жертв, датків і т. д. 2.344.02 зол. Удержання обох львівських цвинтарів і могили ґен. Тарнавського коштувало 1.034.75 зол.

По цих звітах іменем Контрольної Комісії поставив п. **Постолюк** внесок на признання абсолюторії, що Збори по короткій дискусії приняли.

Опісля вибрано нову Раду Т-ва в такому складі: голова: д-р Кривуцький; члени Ради: 1) д-р Лицаняк, 2) д-р Німчук, 3) д-р Мармаш, 4) о. Каштанюк, 5) п. Карпінський, 6) п. Бонковський, 7) інж. Гузар, 8) п. Павлюк Богдан, 9) п. Кищелюк Богдан; заст. членів Ради: 1) інж. Черник, 2) інж. Рак, 3) п. Весоловський. — Контр. Комісія: 1) дир. Охримович, 2) дир. Постолюк, 3) інж. Рудик.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Середа, 27. березня 1889.

АТЕНТАТ НА ЦАРЯ.

З Відня надійшла якась досить загадочна вістка про новий атентат на царя. Деякі віденські часописи дістали з Петербурга вістку, що дня 19-го ц. м. коли цар переїздив з Петербурга до Гатчини, хтось хотів викликати катастрофу на залізниці тим, що положив тяжкі колоди на шини. Перешкоду догляднено ще завчасу і поїзд переїхав спокійно. Внаслідок того відбулися ще вночі з 19-го на 20-го ц. м. численні ревізії й арештування.

АВТОНОМІЯ ДЛЯ ІРЛЯНДІЇ.

Льондон, 27. березня. Англійський уряд думає замінити ірляндські аренди на селянські ґрунти і відтак дати Ірляндії повну автономію.

ЛОВИ НА РИСІВ.

На ловах у Спасі убили 9 рисів, а з них лише одного самця. Були це дуже важні лови, бо рисі ще більшу шкоду роблять тепер у наших горах ніж вовки та медведі, так дуже розмножилися.

Німці укріплюють Клайпеду.

РИГА. ПАТ. Латвійська преса подає подробиці німецького пляну укріплення Клайпеди. Праці над укріпленням почнуться в найближчім часі.

ЛИТВА НЕ МАЄ СПОЛУКИ З ПОБЕРЕЖЖАМ

КОВНО. ПАТ. Одинокий шлях з Польщі на Литву веде через клайпедський край. З огляду на те повітова самоуправа у Кретинґі рішила побудувати на весну шосу, яка получить побережжя з комунікаційною сіткою Литви.

СТАНОВИЩЕ СОЮЗНИКІВ ЛИТВИ.

ТАЛЛІН. ПАТ. Естонська преса вдоволена, що клайпедську справу зліквідовано мирно, бо зникло огнище неспокою у балтійських державах. Клайпеда 500 років належала до Німеччини, має здебільша німецьке населення. Якби Литва була передбачила всі труднощі, не була б ... тувала Клайпеди 1923 р. Питання Клайпеди ... коли не торкалося інших балтійських держав.

Литовсько-німецький договір може стати цінним знаряддям мира.

АМНЕСТІЯ ДЛЯ КЛАЙПЕДСЬКИХ НІМЦІВ.

Як подає литовська преса, литовський президент дарував кару 15-ом клайпедським німцям, засудженим за дезерцію.

АНҐЛІЯ ВВОДИТЬ ЗАГАЛЬНИЙ ОБОВЯЗОК ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ?

ЛЬОНДОН, ПАТ. Кілька льондонських недільних часописів принесло сензаційну вістку, що Чемберлен обіцяв міністрові Бонне, що Анґлія введе у себе загальний обовязок військової служби.

Урядові кола не потверджують цієї вістки.

ВИБОРИ В ТУРЕЧЧИНІ.

В Туреччині відбулися в неділю другі і остаточні вибори до парляменту. Президент ... креслив у маніфесті вагу виборів з огляду на міжнародне положення. Республиканська партія оголосила свою листу у ...

ГІТЛЕР У МІНХЕНІ.

МІНХЕН. ПАТ. Гітлер приїхав у неділю ... год. спеціяльним поїздом до Мінхену. На двірці повитав його намісник фон Епп та представники партійної і державної влади.

—o—

ЯПОНЦІ ЗДОБУЛИ НАНЧАН.

ШАНГАЙ. ПАТ. Японські війська сфорсували ріку Кан та заняли столицю провінції ... нсі Нанчан.

ПРОЕКТ РЕОРГАНІЗАЦІЇ СУДІВНИЦТВА.

ВАРШАВА. ПАТ. Рада міністрів приняла 24. д. м. законопроект про зміну деяких постанов про устрій загальних судів.

—o—

НОВИНКИ

ВІВТОРОК

28 БЕРЕЗЕНЬ

Ст. ст. 15. березня 1939.
Агапія.
Лат. Сикота.
Сонце: схід — 5.10, захід — 17.49.
Місяць: схід — 10.30, захід — 1.22.
Перша чверть в год. 11.16.

Завтра: 29. березня. Середа.
Ст. ст. 16. березня 1939.
Савва, Юліяна, Трохима.
Лат. Кирила.
Сонце: схід — 5.08, захід — 17.51.
Місяць: схід — 11.38, захід — 2.10.

— **Кара за навчання.** Староста в Вольштині, познанського воєвідства, засудив Адольфа Біндера з Вольштина і 25-літню учительку Ірму, за безправне навчання німецької молоді на кару грівни по 1000 золотих з заміною на 3 тижні арешту.

— **Перейшли на римо-католицизм.** Польська преса пише, що в селі Седлиська, повіт Замостя, люблинського воєвідства, в останніх часах сім православних родин перейшло на римо-католицизм. Від початку цього року в Седлиськах покинуло православя 50 осіб.

— **Викрили зброю.** Польська преса подала вістку, що в селі Поріччя Залвірне, коло Корця, рівенського повіту, поліція перевела трус, шукаючи за зброєю. Знайшла 2 кріси, 12 револьверів, один автоматичний пістолет і набої до крісів та револьверів.

— **Шофер - чех утік до Львова.** У Львові арештовано 29-літнього Йосифа Гачка чеського громадянина, шофера по званню, що нелегально перейшов границю і приїхав до Львова, де хотів знайти працю. Гачек відповідатиме перед городським судом за нелеґальний перехід границі.

— **Жертви лявіни.** В ночі зі суботи на неділю обсунулася лявіна у долині Праліер, де недавно трапилася катастрофа на Озері Ізур. Ратункова експедиція, що добула 17 жертв згаданої катастрофи, тепер відтята від світу.

— **Трансатлянтійський лет.** В неділю в год. 19,34, вилетів з американського міста Бальтіморе великий літак, що везе 21 осіб та 16.000 літрів бензини. Серед пасажирів є представники міністерства війни, маринарки та оборони побережжя. В понеділок рано літак причалить на Азорах, відкіля вилетить до Ліссабони, Марсею та до Англії.

— **Премієр Чемберлен має нову парасолю.** Англійський премієр Чемберлен святкував тиждень тому 70-ліття своїх народин. Делеґація жінок з Бермінґем подарувала йому нову парасолю. Щоб вповні задоволити солєнізанта делеґація звернулася найперше до льондонської фірми, яка вже чотири рази обтягала парасолю премієра, подаровану йому перед 40 роками, за інформаціями, яка парасоля подобається премієрові Англії.

— **За два роки не буде китів.** Олій, який дістається з китів — це необхідний сирівець до виробу маргарини, деяких родів мила і смарів. Тому від літ 16 держав висилають свої експедиції на ловлю китів. За останній рік вбито понад 8 тисяч китів і з їх товщу випродуковано 2,672.621 бочок олію вартости коло 250 мілїонів золотих. Тепер спеціяльна комісія зацікавлених у ловлі китів держав ствердила, що як далі китів убиватимуть у дотеперішньому темпі, то за два роки не буде в світі ані одного кита.

— **Троцький викрав свого внука.** Французька преса пише про те, що відомий большевик Лев Троцький, який перебуває тепер на еміграції у Мексику, викрав свого внука, що виховувався у Франції. Цей внук, 13-літний хлопець, син дочки Троцького, яка вмерла у Берліні в 1933 р., виховувався у Франції, у приятельки вмерлого недавно у Парижі сина Троцького, Льва Седова. Троцький судово відібрав хлопця від його опікунки, але згідно з присудом дитину мали віддати під опіку куратора у Франції. Хоч Троцький на те погодився, то тепер при помочі своїх приятелів вивіз внука до Мексику.

— **Париж закликає уряд збудувати тунель до Англії.** Міська рада Парижа звернулася до французького уряду з проханням відновити досліди звязані з проектом будови тунелю під каналом Ляманш, щоб як найшвидше довести до його реалізації.

— **Жиди у Словаччині не можуть мати авт.** Як повідомляють з Братислави, словацький уряд видав розпорядок, який відбирає неарійцям право мати власні самоходи. Цей розпорядок входить негайно в життя.

—o—

Спорт.

УКРАЇНА—ЛЕХІЯ 3:0 (1:0).

Україна заграла ці змагання зовсім добре, не зважаючи на те, що деякі змагуни не виявили ще повної форми. Найкращою частиною чорно-червоних була поміч, в якій на похвалу заслуговують усі три змагуни, зокрема Нойман і Романець. В нападі найкращим грачем був без сумніву Мікльош, якому не зле помагав Гошовський. У Скоценя помітна неохота до гри, хоч із кількох його акцій видно було, що при дрібці енергії, він був би знову давнім Скоценем. Оба крайники ще далекі від своєї нормальної форми. Заложники вдоволили при тому Мікльош II. був кращий від Скоценя, хоч і той помітно поправився. Босий не мав забагато праці, але кілька разів інтервенїював д. добре.

Лехія виявилася перереклямованою дружиною. Її найясніщими пунктами були: воротар, середущий поміч-ник і заложники. Напад блідий і безпорадний.

Україна повела відразу гострі наступи, одначе безуспішні. Деякі з тих наступів були навіть доволі ефектовні. В одному менті гострий стріл Мікльоша минає на центиметри ворота. Добрі нагоди програли теж по черзі Магоцький, Скоцень і Богурат. Перші ворота здобула Україна щойно у 18 хв. із преґарного гострого стрілу, по подачі Найман—Гошовський. Лехія кидається по втраті воріт до протинаступу, одначе теж безуспішно й не на довго. Чергові наступи чорно-червоних створюють чимало догідних, іноді навіть найдогіднійших ситуацій, одначе напасники їх не використовують.

По зміні знову Україна переводить наступ і Скоцень вже у 2 хв. опиняється віч-на-віч із воротарем та стріляє йому легко в руки. Такі теж знаменитї нагоди мав Богурат, Гошовський і Мікльош. Другі ворота здобула Україна аж у 19 хв., коли Скоцень із доброї подачі Магоцького зблизька стріляв мяч до сітки. Треті ворота здобув теж Скоцень із пробою, використавши промах заложника. Воротар Лехії навіть не пробував боронити цих воріт.

Видців к. 2.000. Суддював п. Раціш. Україна грала в такому складі: Босий, Мікльош II, Скоцень, Каратницький, Нойман, Романець, Магоцький, Скоцень II, Мікльош, Гошовський, Богурат. Богурат грав востаннє змагання в цьому сезоні, бо відходить до війська.

СЯН — РКС 3:0 (1:0).

Сян щасливо започаткував сезон, побиваючи зовсім заслужено РКС, який виступив у своїм повнім минулорічнім складі.

Сян грав у такому складі: Гунул, Вуш, Медвідь, Неофіта, Федорович, Опиоїк; Медицький, Суський, Турко, Березовський і Гбалевич. Як бачимо, Сян грав без Ходани, який відбуває військову службу.

Суддював п. Тіппе. Видців 1.000. РКС був технічно кращий від Сяну, зате перемиська дружина виявила більше боєвости й завзяття. В Сяні дуже добре заграла залога, оба помічники та лівий бік нападу. Всі ворота для Сяну здобув Турко, осягаючи таким чином „гетрік". Ворота впали в такий спосіб: у 44 хв. мяч котиться до порожніх воріт, оборонець РКС боронить рукою, карний, що його стріляє Турко і 1:0. Другі ворота здобув Сян із карного в подібних обставинах (3 хв.). У 31 хв. Березовський випускає гарно Турка у вуличку і... 3:0. Останніх 10 хв. РКС грав без заложника Олексевича, який відійшов розбитий із гриця.

В РКС-і добра залога, знаменитий воротар Зуб і Дайчман, якого волеї нагнали немало страху Гунулові.

ТАБЕЛЯ О. Л.

1. Юнак	12	17:7	34:12
2. Погонь I. Б.	13	16:10	37:22
3. Україна	**11**	**15:7**	**29:14**
4. Ресовія	11	14:8	20:20
5. Погонь Стрий	12	12:12	34:23
6. ВКС	11	12:10	25:16
7. Корона	12	12:14	19:36
8. Чорні	10	11:9	19:17
9. Гасмонея	12	11:13	14:18
10. Лехія	11	9:13	14:15
11. РКС	12	8:16	8:15
12. Сян	**12**	**8:16**	**14:32**
13. Польонія	12	7:17	16:31

ІНШІ ВИСЛІДИ О. Л.

Львів. Стрічу Чорні—ВКС. відкликано в останній хвилині з причини від господарів не залежних.

Ряшів. Ресовія—Гасмонея 1:0. Ворота для Ресовії здобув Бохня.

Стрий. Погонь—Юнак 1:1 (1:1). Ворота для Юнака здобув Кручек, для Погоні вирівняв Парилак з вільного. Погонь грала в неповному складі, одначе мала перевагу.

Самбір. Погонь I. Б—Корона 8:1 (3:0). Погонь виставила повну лігову дружину, мала весь час перевагу і грала д. добре. Ворота для Погоні здобули: Шмідт 3, Матіяс I. і Волянін по 2 та Дрегер.

ДЕРЖАВНА ЛІҐА.

Краків. Гарбарня — Рух 2:1 (2:1)

Перший мечт за мистецтво Д. Л. закінчився несподівано перемогою новика Ліґи Гарбарні. Судди п. Кухар зі Львова.

Б О К С.

У Рівнім відбулися боксерські мистецтва Польщі у групі Львів — Волинь — Люблин. Змагун України Білий здобув мистецтво півсередньої ваги, опокантувавши у 2. рунді Кульчицького (Люблин). Мистецтво для Львова здобули ще: Любінський, Хростов, Кашмарчак й Шкварковський.

МІЖНАРОДНІ ЗМАГАННЯ.

Фльоренція. Італія — Німеччина 3:2.

Театри.

Великий Театр.

Понеділок 27. III. год. 8. „Утекла мені перепілонька“.
Вівторок 28. III. год. 7.30 „Маскарада“.
Середа 29. III. год. 7.30 „То більше як кохання“.
Четвер 30. III. год. 7.30 „Маскарада“.
Пятниця 31. III. год. 7.30 „Маскарада“.
Субота 1. 4. год. 7.30 „День без брехні“.

Театр Рівнородностей.

Понеділок 27, вівторок 28 і середу 29. III. вистав нема.

Український Театр ім. І. Котляревського.

ЛЬВІВ — ЛЕВАНДІВКА:
27. III. „Пригода в Черчі“.
28. III. „Цариця Грузії“.
29. III. „Зоря над Почаєвом“.
Дня 3. і 4. квітня гратиме театр у Львові в салі „Новостей“, вул. Сокільська ч. 22.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

НЕМИРІВ:
27. III. Невольник.
28. III. Гетьман Полуботок.
ЯВОРІВ:
29. III. Пісня Бескиду.
30. III. Дай серцю волю.
31. III. Мати Наймичка.
1. IV. За молдавський престіл (прем.).
2. IV. Гетьман Полуботок.
3. IV. Безталанна.

КІНА.

АМПІР: „Украдене життя“ з Єлисаветою Бергнер.
АПОЛЬО: „Білий мурин“.
АТЛЯНТИК: „Небезпечна любов“.
БАЙКА: „Поверх вище“ і додатки.
БАЛТИК: „Прадавня брехня Ніни Петровни“.
ВАНДА: „Адміралів син“, „Такі то дівчата“.
ҐРАЖИНА: „Сигнали“.
ЕВРОПА: „Ґунга-Дін“.
КАСІНО: „Великий вальс“ із Люїзою Райнер.
КОПЕРНИК: „Три серця“.
МАРУСЕНЬКА: „Лист до матері“.
МЕТРО: „Капітан Корсорей“, „Зірка Рівієра“.
МІРАЖ: „Арена життя“.
МУЗА: „Царівна Снігурка“.
ПАКС: „Личенько“ (Шерлі Темпль) і кольоровий додаток.
ПАЛЯС: „Сува“ (Льорета Йонг, Аннабелля, Тирон Павер).
РАЯ: „Велика грішниця“ з Полею Неґрі.
РІЯЛЬТО: „Вередлива експедієнтка“ (Даніеля Даріє).
РОКСІ: „Івета“ на осн. Мопасана.
СВІТ: „Жозетта“, „Пат і Паташон на кораблі“.
СВЯТОВІД: „Яошівара“, „Канал Ікс“.
СТИЛЕВЕ: „Ґібральтар“ і ревія.
ТОН: „Експрес на Іллінському шляху“, „Беніт“.
УТІХА: „Царський курєр“ і ревія.
ХИМЕРА: „Наша тюрма“.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська ч. 5)
„Світова вистава в Шікаго в 1933 р.“

Акційна Спілка для будівельного промислу

давніше Іван Левинський, Львів.

Рахунок білянсу з днем 31. грудня 1938 р. Актива: I. Майно стале: 1) Ґрунта 53631.42 зл. 2) Будинки 110794.97 зл. 3) Уряджения технічне 27087.62 зл. 4) Інвентар бюровий 2049.60 зл. II. Майно пливке: 5) Готівка в касі 3414.21 зл. 6) Банки 78563.10 зл. 7) Папери процентові 4754.00 зл. 8) Римеси 4474.13 зл. 9) Акції і уділи 37975.16 зл. 10) Матеріяли 8177.13 зл. 11) Півфабрикати 901.10 зл. 12) Готові вироби 5010.09 зл. 13) Довжники 49361.28 зл. 14) Огорожа 1079.28 зл. 15) Належитости в ревіндикаційнім поступованні 8818.35 зл. 16) Рахунок перехідний ріжниць курсових 49764.42 зл. 17) Страта в р. 1938 зл. 2172.74. — Разом 460669.01 зл. Пасива: I. Капітали власні: Закладовий капітал 1,000.000.— зл. 2) Запасний капітал 55000.— зл. 3) Резервовий капітал 268597.40 зл. 4) Капітал амортизаційний 30437.80 зл. III. Облігаційний капітал: 5) Резерва податкова 5116.60 зл. IV. Зобовязання: 6) Вірителі 549.96 зл. 7) Дивіденда з р. 1937 зл. 180.—. 8) Тантієма 36.50 зл. 9) Решта зиску з р. 1937 зл. 750.75. — Разом 460669.01 злотих.

Рахунок втрат і зисків з днем 31 грудня 1938 року: Страти: 1) Адміністрація 21485.38 зл. 2) Податки 8008.47 зл. 3) Амортизація 6130.17 зл. 4) Зворот урядж. техн. 2060.— зл. 5) Довжники 4783.68 зл. 6) Решта зиску 750.75 зл. — Разом 43218.45 зл. — Зиски: 1) Відсотки 6582.63 зл. 2) Найм льокалів і машин 30697.37 зл. 3) Уряджения техн. 729.51 зл. 4) Бюровий інвентар 16.75 зл. 5) Матеріяли 35.58 зл. 6) Півфабрикати 24.87 зл. 7) Готові вироби 47.49 зл. 8) Редукція амортизації 1972.66 зл. 9) Ріжниці курсові 188.10 зл. 10) Решта зиску з р. 1937 зл. 750.75. 11) Страта в році 1938 зл. 2172.74. — Разом 43218.45 зл.

УПРАВА:
Інж. Колтунюк Роман, Інж. Пиндус Евген.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Понеділок, 27. березня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Популярна муз. з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 „Світова шкідк“ гутірка для молодших дітей, 11.15 Мельодії у ритмі танку, 11.57 Сиґнал, 12.03 Полуднева авд., 13.00 Для купців і ремісників: Як працює будівр, купець, як учитель, 13.30 Концертова увертура, авд. для хлопців, 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.56 Програма на завтра, 15.00 Театр уяви для молоді: „Земля під ногами“, 15.20 Спортова гутірка, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Фізика, 16.35 Віольончеля, форт., 17.05 Із психольог. інституту, 17.20 Оперетка і ін., муз.-словна авд., 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Нам. екон. політика, 18.20 Актуальність, 18.30 Авд. союзу резервістів, 19.00 Розр. концерт, орх., сопр., скрипка, саксофон, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Міжнар. увія молоді, авд. з Ватикану, 21.15 Концерт давньої музики, 21.55 Літер. новинки, 22.10 Спортові вістки, 22.15 Старий і новий Львів, 22.30 Театр тавн: „Пастирська баляда“ (Румунія) з муз., 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Вівторок, 28. березня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Орх., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: „Вовеча іскра“ авд. для старших дітей, 11.15 Дж. Скот-Вуд, композитор, віртуоз, диригент, пл., 11.57 Сиґнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Шуберт, пл., 14.30 Батьківський порадник, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Мандрівники на Марса, гутірка для молоді, 15.15 Радіотехнічні новини, 15.20 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.06 Господарські вістки, 16.20 Фін.-господ. актуалії, 16.30 Спів. рециталь Іґн. Дигаса в супр. форт., 16.50 Жуки-гнійники мають твердий панцир, 17.00 Флет, форт., 17.25 Про познанські торги, 17.35 З піснею по краю, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Гутірки зі слухачами, **18.20 Значіння плекання шовкопрядок у малоземельнім господарстві, в українській мові виг. інж. Лідія Колтунюківна,** 19.30 Для робітників, 19.00 Розр. концерт, орх., спів, 20.35 Веч. денник, метеорольогічні вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Симф. концерт, орх., хор, сопран, скрипка, 22.00 Атенські мандрівки: Гелленістична різьба, 22.25 Форт., 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Середа, 29. березня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Добридень наймолодшим, „Туруль король карпатської пущі“, 11.00 „Про св. Кінгу“ для молодших дітей, 11.25 Музика з пл., 11.57 Сиґнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Симф. музика з пл., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Концерт для молоді, орх., спів, 15.25 Спортова гутірка, 15.35 Сальон. орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.06 Господарські вістки, 16.20 Вишколювання дівочої молоді у нових промислових заняттях, 16.35 Великодні пісні, хор, 17.00 За тим новий людини, 17.15 Концерт фр. музики, 18.00 Біжучі вістки, 18.06 Музика з пл., 18.20 Гутірка про мову, 18.40 Сучасна жінка, 19.00 Розр. концерт, орх., меццосопран, тенор, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Шопенівський концерт, 21.30 Фрагмент із гуцульської повісти К. Шимановського, 21.50 „Сон Геронтіюса“ фрагм. орат. Елґа. Ельґара, солісти, хор, орх., 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Понеділок, 27. березня 1939.

БЕРЛІН 18.00 Орх., форт. дует, 19.25 Веч. гомін, БІЛГОРОД 18.30 Нац. пісні, 20.00 Опера, БУДАПЕШТ 18.20 Циг. музика, 20.20 Орх. Концерт, форт. (Доганьї), 22.40 Комунікати в різних мовах, ВІДЕНЬ 19.00 Камер. музика, **19.50 Українські вістки,** 20.00 Спів, форт., 21.00 Концерт симф. орх., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.10 „Викрадення зі сераю“ оп. Моцарта, КЕЛЬН 18.25 Еспанські танки та пісні, ЛЯГТІ 18.40 Спів, форт., ЛЬОНДОН РЕДЖ. 20.15 Комунікат у німецькій мові, МІЛЯНО 17.15 Віол., 20.30 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт, 22.30 Розр. програма, РАДІО ПАРІ 18.05 Скрипка, 21.30 Опера, РИМ 17.15 Танк. музика, 19.10 Арабська музика, 22.20 Шопенівський концерт, СОФІЯ 17.30 Фільм. мельодії, 18.45 Спів, 22.00 Танк. музика.

Вівторок, 28. березня 1939.

БЕРЛІН 19.00 Розр. музика, 20.10 Веселі мельодії, 21.00 Танк. музика, БІЛГОРОД 18.50 Нар. музика, БУДАПЕШТ 18.30 Орх., 19.30 „Отельо“ оп. Вердія, ВІДЕНЬ 18.50 Сучасна музика на нар. інструментах, **19.50 Українські вістки,** 22.20 Політ. огляд, 22.35 Популярна музика, КОПЕНГАГЕН 20.00 „Баядера“ оп. Кальмана, ЛІЛЬ 21.00 „Тереса“ оп. Масенета, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 20.15 Німецький комунікат, МОНТЕ ЧЕНЕРІ 21.00 „Ріґолетто“ оп. Вердія, МІЛЯНО 21.00 „Фіґарове весілля“ оп. Моцарта, ПАРІ ПТТ 21.30 Фестіваль Дебісія, РАДІО ПАРІ 19.15 Форт., 21.30 Камер. музика, 22.30 „Дон Кіхот“ на осн. Сервантеса, з муз. Томасія, РИМ 17.15 Квінтет, 19.00 Комунікати в різних мовах, 21.00 Симф. концерт, 22.15 Розр. музика, пісеньки, СОФІЯ 18.00 Популярна музика, 20.55 Рос. романси, 21.25 Легка музика, 22.00 Танк. музика.

Середа, 29. березня 1939.

БЕРЛІН 18.00, 19.45 Розр. музика, 20.10 Мельодії з Відня, БІЛГОРОД 20.00 Гумор, 21.00 Вок. концерт, БУДАПЕШТ 17.10 Скрипка, 17.10 Джез, 19.00 Форт., 22.20 Циг. музика, ВІДЕНЬ 16.00 Концерт, орх., сопран, 17.40 Пісні й музика, 18.20 Шведські нар. і дитячі пісні, **19.50 Українські вістки,** 20.10 Кабарет, 22.20 Орх. соя., ДРОЙТВІЧ 19.20 Твори Мусоргського, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 21.10 Репортажі з усього світа, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 18.00 Для дітей, 20.15 Німецький комунікат, МІЛЯНО 17.15 Скрипка, 19.20 Розр. музика, 22.30 Віол., РАДІО ПАРІ 18.05 Орх., 21.30 Концерт литовського хору, 22.00 Розр. програма, РИМ 17.15 Танк. музика, 19.10 Арабські мельодії, 21.00 „Борис Годунов“ оп. Мусоргського, СОФІЯ 18.00 Популярна музика, 19.45 Форт., 19.15 „Кавалерія Рустікана“ оп. Масканія.

Радіокутик.

РАДІО-СИГНАЛИ.

У Франції на означеному відтинку дороги, мають заінсталювати на пробу такі радіове прилади, які остерігати мають автомобілістів на найнебезпечніших крутах дороги. Коли авто віде на відповідний контакт, який примішено на шосі, негайно роздається перестрога з заінстальованого голосника, яка повторюється кілька разів. „Увага — закрут! „Увага — Закрут!“

КОЛЬОНІЯЛЬНІ АВТА ЗРАДІОФОНІЗОВАНІ.

У Німеччині сконструовано новий тип кольоніяльного авта, відповідного для всіх експедицій. Завдяки своїй конструкції можна його вживати на найгірших дорогах. Всі ці авта засоблені в радіоапаратуру. Відбірно-висильна апаратура дозволяє утримати контакт зі світом, навіть у часі подорожі крізь дику джунглю. Примішена на авті складана щогла служить за антену короткохвильової дістанції, одночасно як антена відбірного апарату. Крім того авто засоблене у спеціяльні для тропікального клімату спальні уряджения, мають скривки на набої та примішення для перевозу ловленої звірини. Таке авто має більший мотор, але при тому дуже швидке.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, 27 березня 1939.

1 кг. масла дес.	13
1 кг. масла бочк.	16
1 л. молока	опт. 11—3
1 кг. яєць	[illegible]

Тенденція на все вдержана.

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Diło“, Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło“, Lwów, Ruska 3.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Руська 3.